Stockholms universitet

Verksamhetsberättelse

2026-06-29 Dnr SU-333-0081-26

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD)

Verksamhetsberättelse 2025

Institutionen för folkhälsovetenskap
CHESS | SoRAD
CHESS är ett samarbete med Karolinska Institutet

Stockholms universitet

Innehåll

Förord 3

Bakgrund och ändamål 4

Styrelse 4

Verksamhetsinriktning 6

Forskning 2025 7

Clas Björklund är ny filosofie doktor 15

Ny adjungerad professor – Anna Månsdotter 16

Forskningsansökningar 16

Inbjudna forskare och externa seminarier 16

Två givande forskarnätverksmöten 2025 18

Mot nordiskt nätverkande inom ANDT-forskning 22

Remissyttranden 23

Expertuppdrag och extern kommunikation 24

ANDTS i undervisning 25

Till minne av Jan Blomqvist och Kerstin Stenius 26

Inför 2026 27

Referenser 28

Bilaga. Publikationer 2025 31

Förord

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) ingår i Institutionen för folkhälsovetenskap, Stockholms universitet. Den här verksamhetsberättelsen redogör för forskning och aktiviteter kring alkohol, narkotika, doping, tobak/nikotin och spel om pengar (ANDTS) år 2025. Rapporten har utarbetats av SoRAD:s föreståndaren i samråd med centrumets personalrepresentant och styrelseledamöter. Verksamhetsberättelsen godkändes av styrelse 26 juni 2026.

Verksamhetsberättelser för åren 1999 till 2016, då SoRAD fortfarande var ett fristående centrum vid Stockholms universitet, finns på institutionens hemsida (Stockholms universitet, 2026c). För mer information om SoRAD:s tidigare verksamhet hänvisas även till tidigare publikationer (Cisneros Örnberg m.fl., 2014; Room, 2000; Stenius m.fl., 2010). Övergången till en undervisande institution år 2018 och organiseringen därefter återges i 2024 års verksamhetsberättelse (SoRAD, 2025) samt Storbjörk med kollegor (2020).

Omslagsbild: Jessica Storbjörk

Jessica Storbjörk,

Föreståndare SoRAD

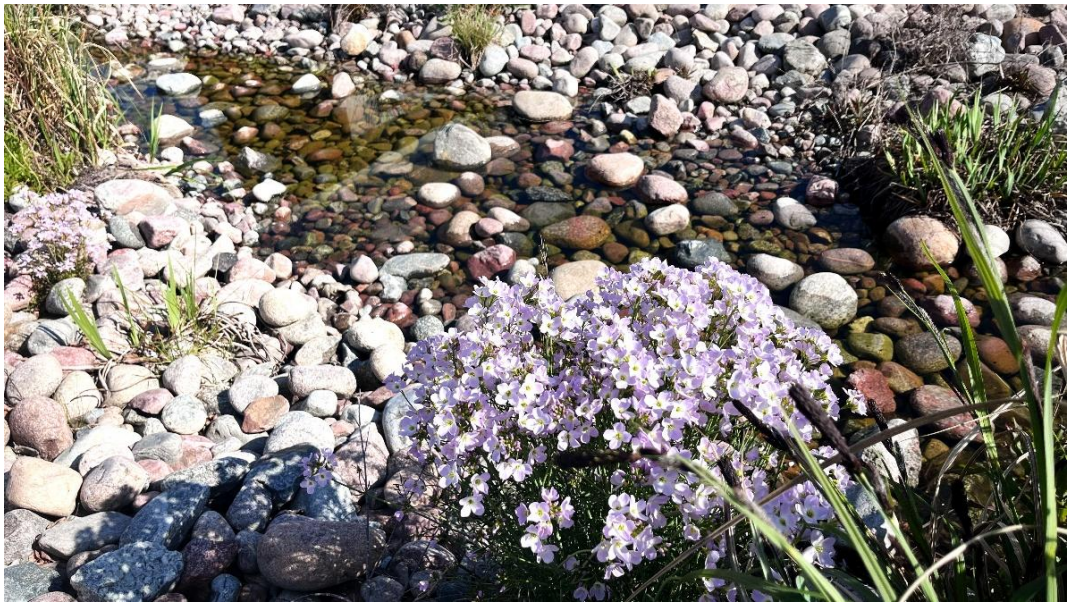

© Jessica Storbjörk

Stockholms universitet

Bakgrund och ändamål

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) inrättades 1999 som ett tvärvetenskapligt forskningscentrum med uppdrag att initiera, bedriva och främja socialvetenskaplig forskning om alkohol – senare även andra substanser samt spel om pengar (Cisneros Örnberg m.fl., 2014; Stenius m.fl., 2010).

SoRAD placerades initialt under Samhällsvetenskapliga fakulteten, Stockholms universitet. År 2018 bildade SoRAD tillsammans med Centrum för ojämlikhet i hälsa (CHESS) Institutionen för folkhälsovetenskap (Storbjörk m.fl., 2020) och 2021 flyttades verksamheten från Sveaplan till nybyggda Campus Albano.

Enligt SoRAD:s stadgar så är huvuduppgiften att *verka för utveckling av samhällsvetenskaplig ANDTS-forskning inom Institutionen för folkhälsovetenskap* (Stockholms universitet, Rektor, 2024). Vidare ska SoRAD *vara nationellt ledande och internationellt framstående när det gäller samhällsvetenskaplig forskning och kunskap om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS). SoRAD syftar också till kommunikation och samarbete med andra lärosäten, forskningsmiljöer, organisationer och nätverk, såväl nationellt som internationellt, inom området.*

Övergången till undervisande institution 2018 innebar att personal, budget, forskningsprojekt och undervisning blev organisatoriskt knutna till Institutionen för folkhälsovetenskap. SoRAD:s arbete bedrivs därmed inom ramen för befintliga fakultetsanslag och externa forskningsmedel vid Institutionen för folkhälsovetenskap.

Styrelse

SoRAD leds av en styrelse och en föreståndare. Styrelsen består under perioden 2024-01-01 – 2026-12-31 av följande personer (dnr SU FV- 0101-24):

- Professor **Matilda Hellman**, Sociologiska institutionen, Uppsala universitet, *ordförande*
- Docent **Jessica Storbjörk**, Institutionen för folkhälsovetenskap, Stockholms universitet, *föreståndare*
- Professor **Patrik Karlsson**, Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, *styrelseledamot*
- Enhetschef **Anna Månsdotter**, Folkhälsomyndigheten, *styrelseledamot*
- Professor **Robin Room**, Centre for Alcohol Policy Research, LaTrobe University, Melbourne, *styrelseledamot*

Institutionens prefekt Jenny Cisneros Örnberg har utsett **Jonas Landberg** till personalrepresentant för samma tidsperiod.

Stockholms universitet

Hellman

© Uppsala universitet

Storbjörk

© Storbjörk

Karlsson

© Karlsson

Månsdotter

Foto Lena Katarina Johansson

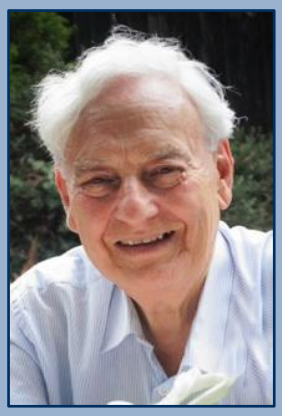

Room

Foto G. Thomas

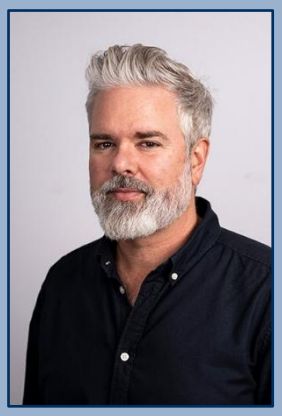

Landberg

© Bildbyrån, Foto Johanna Säll

Styrelsen ska sammanträda minst två gånger årligen. Styrelsens arbetsuppgifter omfattar:

- att stödja och främja verksamheten vid centrumet samt fastlägga riktlinjer för hur arbetet ska organiseras,
- att bereda forskningsrelaterade ärenden för institutionsstyrelsen,
- att årligen rapportera om centrumets verksamhet till Samhällsvetenskapliga fakulteten, samt
- att utföra omvärldsbevakning inom centrumet verksamhetsområde.

Föreståndarens arbetsuppgifter omfattar att:

- tillse att styrelsens beslut verkställs,
- leda centrumets verksamhet i enlighet med styrelsens beslut,
- fungera som en länk mellan centrumets styrelse och institutionsstyrelsen.

Styrelsen sammanträdde år 2025 den 13 mars. På grund av längre sjukfrånvaro ställdes höstterminens inbokade styrelsemöte in. Styrelsen återupptog därefter arbetet under våren 2026.

Stockholms universitet

Verksamhetsinriktning

SoRAD:s forskningsinriktning har varierat över tid utifrån finansieringsmöjligheter och personalsammansättning. Forskning, utbildning, samverkan och kommunikation kring ANDTS är i praktiken fördelat på en rad forskande och undervisande personal och forskningsprojekt. Medan en del har ett explicit ANDTS-fokus, intresserar sig andra för exempelvis alkohol eller rökning som riskfaktorer för ohälsa eller som hälsoutfall.

Sammantaget så betonas i den samhällsvetenskapliga ANDTS-forskningen att substansbruk, skador och beroende formas i samspel mellan individuella, sociala, kulturella, politiska och kommersiella faktorer, vilket motiverar ett brett folkhälsoperspektiv. Forskningen syftar både till att förstå och minska skador på individ- och samhällsnivå, samt att belysa politik och samhällsåtgärder. Olika samhällsvetenskapliga teorier och datakällor används. SoRAD har en tradition av att använda sig av både kvantitativa och kvalitativa forskningsmetoder.

En genomgång av ANDTS-forskningen vid institutionen (Storbjörk m.fl., 2020) identifierade fyra övergripande teman, som ofta flätas samman i olika projekt och studier. Det första temat, socialepidemiologi, är framträdande i både SoRAD:s och CHESS forskningsområden och expertis.

- Socialepidemiologi, det vill säga trender och mönster, hur sociala faktorer och andra förhållanden bidrar till bruk, skadligt bruk och relaterade konsekvenser, inklusive ojämlikheter i hälsa samt livsförloppsperspektiv. ANDTS betraktas här både som ett utfall i sig och som en riskfaktor för andra hälsorelaterade problem.
- Kulturella betingelser, betydelser och sammanhang kring bruk och problematiskt bruk i olika sociala miljöer och subkulturer.
- Policy, implementering och samhälleliga åtgärder för att styra bruk och skadligt bruk av beroendeframkallande substanser och beteenden.
- Definitioner och lösningar, det vill säga samhälleliga och kollektiva definitioner av problem och hur dessa ska hanteras, inklusive studier av den stärkta betoningen på folkhälsa inom ANDTS-området.

Utöver att främja ANDTS-forskning vid institutionen utgör SoRAD en central nod för kommunikation och samverkan mellan lärosäten och forskningsmiljöer i Sverige, och i allt högre grad även i Norden och internationellt. Detta framgår av ledarskapet för och engagemanget i forskarnätverken Sonad och GARN, den nybildade föreningen NARAD samt i uppdrag inom nationella och internationella expertgrupper och sammanslutningar. Dessa redovisas nedan, men vi börjar med forskning under 2025.

Stockholms universitet

Forskning 2025

Bredden i ANDTS-forskningen framgår i **Bilaga 1**, som listar publikationer vid institutionen som behandlar alkohol, narkotika, nikotin samt spel om pengar. Verksamhetsberättelsen 2024 ger mer information om pågående forskningsprojekt, doktorandprojekt, samt medverkan i forskning med annan huvudman (SoRAD, 2025).[1]

Det kan dock nämnas att Jukka Törrönen fortsatte med de kvalitativa delarna i ”From the mainstream to the margins: the denormalization of underage heavy drinking” (som leds av Amy Pennay vid LaTrobe University i Melbourne) (Australian Government, u.å.). Tre andra projekt förlängdes och pågick ännu under 2025: ”Integrerad och drogfri, i behandling eller död? En 20-års uppföljning av kvinnor och män i svensk missbruks- och beroendevård” (Tove Sohlberg m.fl., Forte), ”Läkemedelsassisterad behandling av opioidberoende i samband med LVM-vård” (Anders Ledberg m.fl., SiS) (Statens institutionsstyrelse, 2023) och ”Hur går det för ungdomar på SiS särskilda ungdomshem?” (Peter Larm m.fl., SiS) (Statens institutionsstyrelse, 2022). Vidare så inledde Viviane Schultz Straatman ”The intersection of parental alcohol use disorders and child welfare” (Stockholm University, 2025).

Nedan ges ett axplock av forskning med ANDTS-fokus vid institutionen som höll på att avslutas eller slutrapporterades under 2025: REGAPS, RISK, Addiction, Prevention för barn 6–12 år samt en kommande bok.

① *Möta utmaningar och minska spelproblem: hjälpsökande, bedömningsinstrument, samsjuklighet och effekter av policy (REGAPS)*

REGAPS
Responding to and Reducing Gambling Problems Studies

I januari 2018 likställdes problem med spel om pengar med substansbruksproblem i svensk lag. Kommuner och regioner blev därmed ansvariga för att erbjuda stöd och behandling vid ett problematiskt spelande. Ett år senare omreglerades den svenska spelmarknaden från monopol genom Svenska Spel till ett licenssystem reglerat i Spellagen. Spelmarknaden övervakas sedermera av Spelinspektionen som ger licenser till spelaktörer och säkerställer att spelverksamhet på den svenska marknaden utövas enligt gällande regelverk, såsom ett starkt konsumentskydd i form av måttfullhet i marknadsföring och omsorgsplikt gentemot kunder som ska skyddas mot överdrivandet spelande.

[1] Exempelvis så medverkade under 2025 Peter Wennberg i två större projekt om alkohol i arbetslivet, finansierade av AFA Försäkring, samt i ”Gambling Harm: Impact on Concerned Significant Others in Sweden” vid Psykologiska institutionen (Kristina Sundqvist) och ”Treatment research with adolescents at the Maria clinics” (TRAM) vid Linnéuniversitetet (Mats Anderberg och Mikael Dahlberg). Jessica Storbjörk ingår i ”Framtidens sociala arbete med substansbruk (FUSS): klienter, vårdvägar, organisation och samverkan i ett föränderligt vårdsystem”, vid Institutionen för socialt arbete.

Stockholms universitet

Detta studerades under ledning av Jenny Cisneros Örnberg i det omfattande forskningsprogrammet REGAPS som finansierades av Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) från januari 2017 till och med juni 2025. Programmet organiserades i fem forskningsområden och syftade till att följa utvecklingen och öka kunskapen om hur reglering, prevention, bedömning och behandling vid spelproblem kan förbättras för enskilda och för samhället.

Förutom projektmedlemmar som är eller varit verksamma vid SoRAD och Institutionen för folkhälsovetenskap (David Forsström, Jessika Spångberg, Johan Svensson, Jukka Törrönen, Katya Gonzalez Diaz, Kristina Sundqvist, Ludwig Kraus, Maria Persson, Per Binde, Peter Wennberg och Robin Room) så har även externa forskare medverkat till programmet: Anne H Berman (Karolinska institutet, KI, och Uppsala universitet), Håkan Wall (KI), Ingeborg Rossow (Folkehelseinstituttet i Norge), Klara Goedecke (Karlstads universitet), Olof Molander (KI), Rachel Volberg (University of Massachusetts, USA) och Susanna Alexius (SU).

Två konferenser om spelproblem

”Konferens om reglering, prevention och behandling av spelproblem”, 29 april 2019. Arr: SoRAD och Institutionen för folkhälsovetenskap tillsammans med Institutionen för socialt arbete, FoU Södertörn, FoU Nordväst, FoU Nordost, GARN, Spelberoendes riksförbund samt Centrum för psykiatriforskning vid Karolinska institutet.

”Spelproblem i Sverige: dagsläge och framåtblickar”, 20–21 november 2023. Arr: SoRAD i samarbete med GARN.

Konferensen 2019 syftade till erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan olika aktörer inom spelområdet (Stockholms universitet, 2025a). Förutom talare från SoRAD och Stockholms universitet så innehöll konferensen presentationer från Spelberoendes riksförbund, Statskontoret, Spelinspektionen, Länsstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Konsumentverket, Karolinska institutet samt professionella inom förebyggande och behandlande verksamheter (såsom myndigheter, kommuner och regioner. Fyra teman teman behandlades: Spelproblem i Sverige; Reglering, tillsyn och konsekvenser; Hur kan vi arbeta förebyggande mot spelproblem?; samt Att upptäcka, utreda och behandla spelproblem.

Konferensen 2023 samlade närmare 220 forskare, praktiker inom spelområdet (socialtjänst, hälso- och sjukvård, budget- och skuldrådgivare), studenter, politiker, ideella organisationer (t.ex. spelberoendes riksförbund), myndighetspersoner och företag. Presentationer finns tillgängliga online – i video eller PowerPoint-format (Stockholms universitet, 2025b).

Stockholms universitet

© ChatGPT

DE VIKTIGASTE RESULTATEN FRÅN REGAPS

Programmet genererade ny kunskap om både individers erfarenheter, behandlingsmetoder och spelmarknadens utveckling. Nedan summeras respektive forskningsområde, frågeställningar och resultat.

Forskningsområde I: Hjälpsökande, stöd och behandling

- Hur resonerar personer med spelproblem kring behov, hinder och erfarenheter av hjälp?
- Hur har behandlingsutbudet utvecklats och hur skiljer det sig mellan kommuner och regioner?
- Hur kan stöd utformas för att underlätta hjälpsökande, minska stigma och främja återhämtning?

Arbetspaketet analyserade det samhälleliga hanterandet av spelproblem efter lagändringarna 2018. Resultaten visar att tillgången till stöd har ökat, med fler aktörer och större variation i insatser. Samtidigt framträder en fragmentisering: många hjälpsökande upplever osäkerhet kring var de ska vända sig, och stödet är ofta otillräckligt. Intervjuerna vittnar om upprepade hjälpsökandeprocesser, där både spelare och anhöriga måste mobilisera stora resurser för att få hjälp. Detta speglar brister i det svenska vårdens organisation.

Forskningsområde II: Bedömningsinstrument

- Hur kan instrument för att mäta spelbeteende, problemnivå och hasardspelsyndrom utvecklas och testas?

Det här forskningsområdet tog fram ett nationellt kunskapsstöd för behandling i samarbete med Socialstyrelsen. Det etablerade instrumentet Problem Gambling Severity Index (PGSI) uppvisade begränsad förmåga att identifiera risknivåer. Ett nytt självskattningsinstrument,

Stockholms universitet

Gambling Disorder Identification Test (GDIT), togs fram. Det möjliggör mer tillförlitliga bedömningar av hasardspelsyndrom, spelbeteenden, spelutgifter och speltyper. Analys av spelformer visar tydliga skillnader i risknivå, där online slots är entydigt kopplat till den högsta allvarlighetsgraden.

Forskningsområde III: Spelproblem och samsjuklighet

- Hur och när förekommer samsjuklighet, och hur skiljer sig grupper åt?
- Hur samverkar spelproblem med psykisk ohälsa, impulsivitet, kön och socioekonomiska faktorer?

Det tredje området belyste samsjuklighet och visade starka samband mellan spelproblem, ångest och depression. Socialt ångestsyndrom är särskilt vanligt, och unga vuxna framstår som en sårbar grupp. Könsskillnaderna är också framträdande: kvinnor upplever ofta psykisk ohälsa redan före spelproblemens debut. Detta indikerar att spelande inte bör förstås isolerat utan i nära relation till psykisk ohälsas utvecklingsförlopp.

Forskningsområde IV: Reglering av spelmarknaden

- Hur har den svenska spelmarknaden utvecklats och hur fungerar konsumentskyddsåtgärder?
- Hur resonerar ungdomar om spel?
- Hur ser kopplingen till brottslighet ut?

Arbetsområde IV undersökte olika aspekter av spelreglering. Minst 400 personer, företag eller organisationer drabbas årligen av spelrelaterad kriminalitet i Sverige. Till skillnad från brottslighet i allmänhet begås spelrelaterade brott ofta av kvinnor, äldre och tidigare ostraffade personer.

Begreppet ”måttfull reklam” tolkas olika av olika aktörer och synen på omsorgsplikt varierar mellan spelbolagen, ofta med betoning på individens ansvar snarare än bolagens. Det finns också en påtaglig ambivalens inom och mellan aktörsgrupper kring hur yttrandefrihet, marknadsskydd, konsumentskydd och folkhälsa ska balanseras.

Kännedom om självavstängningsregistret Spelpaus.se varierar efter kön, socioekonomi och bakgrund där personer med högre utbildning eller inkomst samt de med problematiskt spelande online i högre grad känner till registret, medan personer födda utanför Europa har lägre kännedom.

Spelattityder bland unga är könade: män betonar skicklighet och risktagande, kvinnor sociala motiv. Spelande uppfattas som mer avvikande för kvinnor, och hos unga med spelproblem är psykisk ohälsa och bristande tillit särskilt framträdande.

Data från Stödlinjen visar att cirka 70 procent av hjälpsökande spelar på nätkasino. Det tillfälliga insatstaket under pandemin påverkade inte sökmönstret. Förebyggande insatser reducerar inte problemnivåer eller satsade belopp, men kan minska antalet speldagar.

Stockholms universitet

Forskningsområde IV: Internationella jämförelser

- Hur utvecklas reglering och policy på spelområdet internationellt?
- Hur effektiva är självavstängningsprogram i olika länder?
- Hur har Covid-insatser påverkat kontakter med hjälplinjer i de nordiska länderna?
- Hur ser ungdomars spelande ut i relation till arbetslöshet i Europa?

Forskningsområde IV fokuserade på internationella jämförelser. Nätkasino är den enda spelform som ökat i omfattning vid hjälplinjer i Sverige, Finland och Danmark. Effekten av spelbegränsande åtgärder varierar dock: i Finland har de lett till minskat hjälpsökande, men i Sverige och Danmark syns ingen tydlig förändring. Självavstängningsprogram har potential att begränsa skadeverkningar, men brister ofta i registrering, tillsyn och uppföljning.

En studie av öppenvårdsbehandling för spelproblem i en tysk kontext visade att samtliga deltagare förbättrades vid uppföljning. Resultaten var dock sämre för personer med ångestsyndrom samt för personer med utländsk bakgrund. Endast cirka 10 procent av personer med spelproblem söker hjälp; hinder är skam och bristande tillgång till stöd, medan ekonomiska kriser och känslomässiga svårigheter utgör centrala drivkrafter. Socialt stöd minskar risken för spelproblem bland unga män, vilket understryker behovet av förebyggande sociala resurser, exempelvis digitala stödformer.

En europeisk jämförelse visar att minderårigas spelande är associerat med hög ungdomsarbetslöshet. I Norden framträder lägre nivåer av spelproblem bland 16-åringar i Sverige än i Danmark och Finland, medan föräldraomsorg har en skyddande effekt.

”Hur påverkar spelproblem den enskilde, anhöriga och samhället runtomkring? Hur ser ungas spelande ut? Och vad betyder nya krav som måttfullhet och omsorgsplikt för spelmarknaden? I takt med att spel om pengar har flyttat in i den digitala sfären har spelproblem blivit mer uppmärksammade i samhället."

PODCAST

För ett samtal med Jenny Cisneros Örnberg och Eva Samuelsson, lyssna på Stockholms universitets Öppna föreläsningar (u.å.), avsnitt 31.

REGAPS doktorandprojekt fortsätter

Två doktorander som initialt finansierats av REGAPS och under senare delen av Institutionen för folkhälsovetenskap fortsätter sina arbeten även efter 2025.

Maria Persson undersöker hur spelbolagens omsorgsplikt tolkas, implementeras och kontrolleras på den svenska spelmarknaden. Under 2025 beviljades Persson ytterligare medel från Stockholms universitet inom ramen för frömedel för nyttiggörande av forskning. I samarbete med Centrum för psykiatriforskning vid Region Stockholm genomförs intervjuer med

Stockholms universitet

personer som spelar om pengar samt anhöriga, med fokus på deras erfarenheter av och perspektiv på spelbolagens omsorgsarbete.

Katya Gonzalez Diaz studerar omregleringen av den svenska spelmarknaden 2019 och dess relation till folkhälsa.

② *Risker med injektionsbruk av narkotika i en svensk kontext (RISK): Prevention av skadeverkningar i praktiken enligt brukare, vårdpersonal och samhällsaktörer*

Forskningsprojektet RISK finansierades av Forte och fokuserade på prevention av skadeverkningar i praktiken enligt patienter och personal vid Stockholms sprututbyte samt andra samhällsaktörer – politik och media.

Medverkande var Jessica Storbjörk, Lena Eriksson och Jukka Törrönen. Vidare så deltog Josefin Månsson och Eva Samuelsson vid Institutionen for socialt arbete, Katarina Winter vid Kriminologiska institutionen och Martin Kåberg, vid Karolinska institutet och Beroendecentrum Stockholm.

Projektet slutredovisades 2025.

© Jessica Storbjörk

Forskningsprojektet visar att risker och skador vid injektionsbruk inte bara handlar om individers beteenden, utan formas i samspel med vård, socialtjänst och narkotikapolitik. Vidare kan den svenska förbudsinriktade narkotikapolitiken begränsa tillgången till skadereducerande insatser och bidra till marginalisering och kontakt med kriminella miljöer. Samtidigt framstår sprututbytesverksamheten som ett viktigt stöd, där respektfullt bemötande och kontinuitet kan bidra till minskade risker och möjligheter till förändring över tid. Studien visar även hur personer som injicerar narkotika aktivt arbetar för att minska risker i sin vardag, men att dessa möjligheter påverkas av institutionella villkor och tillgång till resurser. Slutligen framgår flertalet dilemman i mediadiskussionen och i den politiska debatten, såsom om det är den enskilde som använder narkotika eller andra, speciellt barn, som ska skyddas i samhället. Olika moraluppfattningar av detta slag, vilka kan vara svåra att kombinera, försvårar möjligheterna till utökad skademinimering.

För mer information och resultat, se Eriksson m.fl. (2025), Ignaszak (2024), Månsson m.fl. (2025), Storbjörk m.fl. (2025), Törrönen m.fl. (2025) samt Winter och Månsson (2024). Projektet uppmärksammades även i *Situation Stockholm* (Hagström, 2025) och i avsnitt fyra av

Stockholms universitet

podcasten *Koll på socialt arbete* (u.å.). Fler artiklar är i referentgranskning. Dessa visar bland annat hur riskbeteenden förändras över tid bland patienter i Stockholms sprututbyte, samt hur personer som använder narkotika upplever tid och vardagsliv i relation till substansbruk men framför allt samhällets reglering, vård och sociala villkor.

③ *”Addiction” som ett mönster av relationer i förändring: Jämförelser av självbiografiska berättelser om olika beroenden*

Projektet har självbiografiskt material och utgått från Actor-Network-Theory (ANT). Syftet har varit att undersöka hur personer med olika former av substans- och beteenderelaterade beroendeproblem själva resonerar kring de faktorer, objekt och processer som påverkar och stabiliserar problem. Genom att förstå substans-/beteendeproblem som något som formas och förändras över tid i samspel mellan människor, ting och miljöer problematiserar projektet en enbart medicinsk förståelse av beroenden.

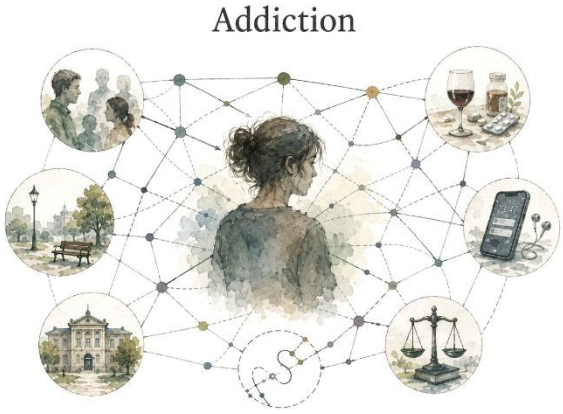

Bild: ChatGPT

Projektet, finansierat av Vetenskapsrådet och lett av Jukka Törrönen, arbetade med avslutande analyser under 2025, bland annat genom en postdoc (Ulrika Winerdal) och ett doktorandprojekt (Malin Gunnarsson). Vidare så har Eva Samuelsson (Institutionen för socialt arbete) arbetat i projektet.

Resultaten visar bland annat hur spelmöjligheter numera går utöver tid och rum, genom ständigt tillgängliga onlineplattformar som enkelt nås genom mobiltelefonen. Detta ökar spelandets rörlighet och gör att det tränger in i och omformar både arbete, hem och fritid. Projektet visar även hur personer med substansbruksproblem utvecklar olika strategier för att upprätthålla en känsla av normalitet och undvika skamfyllda situationer i hem- och arbetsliv. Det kan handla om att dölja abstinenssymtom, upprätthålla ett professionellt yttre och hålla substanser utanför familjelivet. Detta syns även i berättelser om vägen till återhämning – recovery from addiction – som bland annat beskrivs i termer av självstigma och andras negativa omdömen, ensamhet och hinder för hjälpsökande, vilket försvårar försöken att bli minska problemen.

Sammantaget visar projektet hur mänskliga och materiella faktorer bidrar till hur den här typen av problem utvecklas, samt hur personer omformar sitt förflutna (berättelse), förklarar och motiverar det inför andra (interaktion) samt uttrycker vem de är (identitetsanspråk). Du kan läsa mer i artiklar från projektet (Gunnarsson & Törrönen, 2022; Gunnarsson Sylvin m.fl., 2025; Samuelsson m.fl., 2022; Törrönen, 2022, 2023; Törrönen m.fl., 2020; Törrönen, Winerdal, m.fl., 2025).

Stockholms universitet

④ *Prevention för barn 6–12 år med missbrukande föräldrar: En effektutvärdering av den mest använda preventiva insatsen – stödgruppsverksamheter*

En stor andel barn växer upp med en förälder med skadligt alkoholbruk (20%), föräldrar med psykisk ohälsa (10–20%) eller våld i familjen (en tredjedel av barnen). En av de vanligaste insatserna som erbjuds dessa barn är olika former av stödgrupper. Detta studerades i projektet, lett av Peter Larm, initierat av Länsnykterhetsförbundet i Västra Götaland (LNF) och genomfört i samarbete med Centralförbundet för Alkohol och Drogupplysning (CAN).

En systematisk översiktsstudie och meta-analys i projektet visar att psykosociala interventioner har positiv effekt. I projektet utvärderades vidare utfallet för barn (6–12 år) från 38 olika stödgrupper på 15 olika städer/orter i Sverige. Av de deltagande 148 barnen ingick 100 i utvärderingen.[2] Resultaten visar att stödgrupper reducerade emotionella problem på både kort och lång sikt, vid avslut och efter ett halvår. Normbrytande beteende minskade vid avslut. Flickor, lite äldre barn i 10–12-års åldern, barn till ensamstående föräldrar eller till högskoleutbildad förälder hade störst nytta av insatsen.

Slutligen identifierades även samtalsteman med särskilt lovande utfall såsom kunskap om beroende, psykisk ohälsa eller våld i familjen, samt hopp. Att psykosociala interventioner av detta slag har effekt på både kort och lång sikt är viktig kunskap i och med att socialtjänsten sedan 2025 ska arbeta mer förebyggande.

Datainsamlingen avslutades 2025 och tre artiklar är under bearbetning. Redan nu kan du läsa mer om projektet, exempelvis i Alkohol och Narkotika (Fredriksson, 2023; Henriksson, 2025).

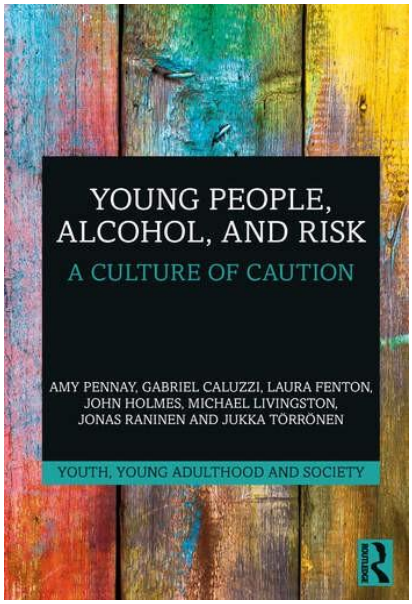

⑤ *Coming soon: Young People, Alcohol, and Risk: A Culture of Caution*

Över tjugo års forskning kring ungas minskade dricka nde teoretiseras av Jukka Törrönen och kollegor från Australien och Storbritannien i en kommande bok av Routledge. Bokan analyserar en rad samverkande faktorer för alkoholens förändrade sociala och kulturella position. Med bland annat intervjuer och enkätdata skildras betydelsen av förändrade attityder, nya familje- och uppfostringsmönster, digitalisering, förändrade fritidsvanor, nyliberalism, individualisering, hälsa och genusmönster. Vi ser idag en mer återhållsam kultur med mer fokus på risk än tidigare.

[2] Kontrollgrupp saknas på grund av stora svårigheter att rekrytera barn som ej fick stödgruppsinsats.

Stockholms universitet

Clas Björklund är ny filosofie doktor

I december 2025 disputerade Clas Björklund (2025) på avhandlingen *Co-occurring substance use and criminal offending: Risk factors, patterns, trajectories and outcomes*. Syftet med avhandlingen och de fyra delstudierna var att undersöka utvecklingen av samverkande substansanvändning och brottslighet i tonåren, genom att studera olika mönster, riskfaktorer, förlopp och utfall.

Upprinnelsen till doktorandprojektet som handletts av Peter Larm och Jonas Landberg, samt Fredrik Sivertsson (Kriminologiska institutionen), var att både substansanvändning och brottslighet, som ofta förekommer samtidigt, kan kopplas till negativa sociala konsekvenser och ohälsa. Trots det studeras substanser och brottslighet vanligen separat.

Avhandlingens *studie 1* visade att riskfaktorer för samtidig alkoholproblematik och brottslighet i hög grad överlappar, samt att samt att riskbilden främst präglas av ackumulering snarare än unika eller särskilt allvarliga faktorer. *Studie 2* som identifierade latenta klasser av samtidig substansanvändning och brottslighet och associerade riskfaktorer tyder på att samtidigt förekommande beteenden var ovanliga i den allmänna befolkningen. Däremot uppvisade de med samtidigt förekommande beteenden en multifaktoriell riskprofil med många allvarliga riskfaktorer. *Studie 3* visade att samtidiga utvecklingsbanor för samtidig alkoholkonsumtion och brottslighet över tid är ovanliga. De som hade en kombination av ökande alkoholbruk och brottslighet löper dock betydligt högre risk för negativa sociala och hälsomässiga konsekvenser än de med enskilda problem.

© Jessica Storbjörk

Studie 4, slutligen, visade att ungdomar i tvångsvård för samtidiga problem med substansbruk och kriminalitet uppvisade de sämsta långsiktiga sociala och hälsomässiga utfallen. Resultaten

Stockholms universitet

indikerar att substansbruk är en central drivkraft och att samtidiga problembeteenden innebär särskilt stora risker. Vidare är utskrivningsperioden en särskilt sårbar fas.

Sammantaget tyder resultaten på att gemensamma riskfaktorer ligger bakom både missbruk och kriminalitet, och att samtidiga beteenden är kopplade till oproportionerligt allvarliga konsekvenser.

Ny adjungerad professor – Anna Månsdotter

Styrelseledamot Anna Månsdotter utsågs under 2025 till adjungerad professor vid Institutionen för folkhälsovetenskap. Hon avsätter under två år 20 procent av sin tid för forskning och undervisning. Möjlighet finns att förlänga arrangemanget till sex år. Hennes forskningsfokus på socialmedicin och jämställdhet i hälsa innefattar även ANDTS, t.ex. prevention, alkoholrelaterad vård och dödlighet, spel om pengar samt våld i nära relationer. Ett annat av hennes fokus är ekonomiska utvärderingar av samhällets insatser för folkhälsa och välfärd utifrån utfallsmåttet CALY-SWE, på svenska Goda År, som är utvecklat med ledning av Amartya Sens capability-ansats.

Forskningsansökningar

Inga forskningsmedel beviljades för de ANDTS-relaterade ansökningar som skickades in under 2024. Av de närmare 30 projektidéer som Institutionen för folkhälsovetenskap skickade till olika forskningsfinansiärer under 2025 hade tre ett specifikt fokus på alkohol respektive nikotin och ytterligare en handfull projekt använde olika substanser som utfallsmått eller indikatorer på hälsobeteenden.

Inbjudna forskare och externa seminarier

SoRAD tar regelbundet emot forskare som önskar besöka institutionen för inspiration och forskningssamarbeten. Bland annat så presenterade Elin Holmén samt gästforskare Jenni Savonen och Gillian W. Shorter sin forskning under 2025.

Elin Holmén som i september 2025 disputerade vid Karolinska institutet med avhandlingen *Effects, experiences and perceptions of harm reduction interventions among people who inject drugs* (Holmén, 2025) presenterade sitt arbete vid ett seminarium den 19 augusti 2025. Hon berättade bland annat som sina studier om naloxon som snabbt kan återställa andningen vid opioidöverdoser och som numera ges ut till personer som använder narkotika.

Stockholms universitet

© Jessica Storbjörk

Jenni Savonen från University of Eastern Finland vistades på SoRAD och institutionen mellan 24 november och 5 december 2025. Besöket ingick i hennes forskning projektet *Access to justice for marginalized groups of older people in ageing society (AMIS)*. Projektet undersöker äldres vardagsliv, rättsliga behov och tillgång till stöd, med särskilt fokus på marginaliserade grupper, däribland äldre med substansbruk. Inom delstudien om substansbruk har hittills bland annat 15 intervjuer genomförts med personer som är 65 år eller äldre som har eller har haft alkoholproblem.

Savonen presenterade även sin tidigare forskning vid ett seminarium på Campus Albano den 3 december 2025. Seminariet utgick från hennes doktorsavhandling *A social representations approach to illicit drug use: the contents and consequences of representational action* (Savonen, 2022). Den visar att vardagskunskap om olagliga droger formas av föreställningar om jaget, andra, moraliska förhållningssätt, risk och självkontroll. Förståelserna är inte enhetliga, men bidrar till sociala representationer där narkotikaanvändning både uppfattas som relativt vanlig och samtidigt fortsatt starkt kopplad till stigma snarare än något normaliserat. Dessa uppfattningar är även knutna till narkotikapolitik och inställningen till skadelindrande insatser vid narkotikabruk. Sociala föreställningar påverkar även hur personer som använder narkotika formar sin identitet i relation till samhällets dominerande bilder av droganvändning.

Gillian W. Shorter. En black box-ansökan om medel för strategiska satsningar inom forskning, forskarutbildning och samverkan beviljades av Områdeskansliet för humanvetenskap, Stockholms universitet, i mars 2025. Ansökan avsåg stöd till inbjudan av spetsforskare för samverkansinitiativ. Genom detta så kallad Black box-bidrag bjuds därmed Gillian W. Shorter, från Queen's University Belfast, Nordirland, Storbritannien in till SoRAD under två veckor 2026.

Stockholms universitet

Två givande forskarnätverksmöten 2025

Som rapporterat i föregående års verksamhetsberättelse (SoRAD, 2025) beviljade Forte ny finansiering 2025–2027 för de två nationella forskarnätverk som koordineras av SoRAD och Institutionen för folkhälsovetenskap.[3]

- Sonad (Socialvetenskapligt nätverk inom alkohol- och drogforskning; Forte dnr 2024–02213, Jessica Storbjörk) (Stockholms universitet, 2026b)
- GARN (Gambling Research Network/Nätverket för svenska spelforskare; Forte dnr 2024–02150, Jenny Cisneros Örnberg) (Stockholms universitet, 2026a)

Sonad 20–21 november 2025 på Scandic Europa i Göteborg. Fyrtio forskare diskuterade temat *Var är vi nu och vart är vi på väg? Forskning och förändring inom alkohol- och narkotikaområdet.* För att återsamla nätverket och uppdatera deltagarna om pågående forskning ägnades den första dagen åt presentationer av forskning vid Göteborgs universitet (Astrid Rosengren, Russell Turner, Frida Petersson, Jonas Stålheim och Johan Lindwall), Lunds universitet (Björn Johnson, Kristin Arve och Petter Karlsson), Högskolan Kristianstad (Oriana Quaglietta Bernal), Stockholms universitet (Mats Ekendahl, Hans Fagerström, Eva Samuelsson, Ninive von Greiff, Lisa Skogens, Albin Stenström och Patrik Karlsson), Högskolan Dalarna (Amanda Jones och Sheila Jones) samt Malmö universitet (Torkel Richert, Johan Nordgren och Olivia Liahaugen Flensburg).

Under dag två riktade Damon Barrett fokus mot förändringar inom den internationella narkotikapolitiken med utgångspunkt i United Nations Commission on Narcotic Drugs (CND) 2024. Därefter presenterade Matilda Hellman nya metoder för att studera stora textmaterial, med fokus på alkohol som en samhällskontraktuell fråga i Sverige 1922–2025. Frida Petersson och Russell Turner presenterade resultat från en studie om skadereducering för minderåriga som injicerar narkotika i tre europeiska höginkomstländer, samt vilken position Sverige intar i detta sammanhang.

Nätverksmötet avslutades med ett panelsamtal om hur narkotikapolitiken tar sig uttryck ”på marken”. Förutom Josefin Månsson och Torkel Richert deltog även enhetschef Sanna Andersson från boendet Victor i Göteborgs stad.

GARN 4–5 december 2025 på Scandic Anglais i Stockholm. De två dagarna bestod av diskussioner om pågående och kommande forskning inom nätverket. Bland annat presenterades erfarenheter av de snart sex åren med licenssystem på den svenska spelmarknaden (Jakob Jonsson). Henrik Nygren från Spelberoendes förening berättade om de utmaningar de ser i

[3] Peter Wennberg deltar även i forskarnätverket NADAL (Nätverket för forskning om alkohol- och narkotikaprevention i arbetslivet) vid Göteborgs universitet, som även det beviljades ny finansiering 2024 (huvudsökande Kristina Berglund vid Göteborgs universitet).

Stockholms universitet

nuläget. Håkan Wall presenterade under titeln Minska skadeverkningarna av spel – vems ansvar? och Daniel Berg presenterade om spel i konsumentprisindex.

Programmet innehöll även presentationer om AI-detektion av spelreklam i kommersiell radio (Philip Lindner och Joakim Abdinur Lusuf) samt den nordiska studien PANG om spel (Jessika Svensson). Anders Håkansson presenterade aktuella studier om dopaminergt verkande läkemedel och risken för spelberoende som biverkan.

Vidare presenterades forskning om spelvanor bland unga (Viktor Månsson), speldebut och social distansering under covid-19-pandemin i Norge med preliminära resultat från tidsserieanalyser (Ida Hensler), samt experimentella studier av beslutsfattande i en så kallad rat gambling task (Frida Lindberg). Mötet inkluderade även en kvalitativ studie om behov, stöd och hjälpsökande (David Forsström).

Historik. *Sedan Sonad initierades av SoRAD 2004 så har nätverket arrangerat 19 sammankomster med olika teman: nio i Stockholm, fyra i Göteborg, tre i Malmö/Lund samt möten i Gävle, Örebro och Östersund (se Kettunen, 2015; Wrede-Jäntti, 2011). Mötena samlar vanligen 30–40 forskare från samhällsvetenskapliga och humanistiska fakulteter i Sverige. Sonad har närmare 200 medlemmarna på sin epostlista och nätverket har över tid haft ett ständigt inflöde av nya forskare, ofta doktorander, som anslutit i takt med att andra lämnat fältet.*

GARN har varit verksamt sedan 2012 och har hållit 14 nätverksmöten 2013–2025. Mötena brukar samla omkring 25–30 deltagare, vilket omfattar merparten av de aktiva spelforskarna i Sverige idag. GARN är liksom Sonad inriktat på att utveckla samarbetet mellan olika forskningsmiljöer samt främja och uppmuntra pågående och ny spelforskning. GARN är öppet för dem som bedriver forskning där spel ses som ett socialt, kulturellt och/eller psykologiskt fenomen, eller som undersöker effekter av spel för samhället som helhet och/eller för individen. GARN är oberoende från företag och organisationer med ekonomiska intressen inom spelsektorn.

Stockholms universitet

GARN publikationer 2025. GARN-medlemmar publicerade 31 artiklar 2025.

Arvidson E, Hofstedt A, Söderpalm Gordh A. (2025). A flexible module-based cognitive behavioral therapy for gaming disorder: study protocol of a randomized controlled trial. *Trials*. 2025 Oct 2;26(1):386. https://doi.org/10.1186/s13063-025-09147-4

Bore P, Andersson M, Nilsson S, Oehm K, Cervin M, Håkansson A, Claesdotter-Knutsson E. (2025). Who seeks treatment for gaming? Characteristics of young and adult patients seeking treatment for gaming disorder. *Frontiers in Psychiatry,* 16:1629932. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2025.1629932

Bore, P, Leo, J, Garpenhag, L, Claesdotter-Knutsson, E (2025). Adolescents' experiences of psychological treatment for gaming disorder: A qualitative study. *Frontiers in Psychaitry,* https://doi.org/10.3389/fpsyt.2025.1601851

Dowling, N. A., Wennberg, P., Wall, H., & Molander, O. (2025). Striving Towards National Lower-Risk Gambling Guidelines: An Empirical Investigation Among a Sample of Swedish Gamblers. *Journal of Gambling Studies* 41, 753–766 (2025). https://doi.org/10.1007/s10899-024-10372-w

Forsström D, Molander O, Nilsson A, Wall H. (2025). Demographics and help-seeking among significant others contacting the Swedish gambling helpline. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs,* 42(2):184-197. https://doi.org/10.1177/14550725251320749

Gerle E, Lundberg T, Hofvander B, Håkansson A. (2025). I Want to Break Myself, When I'm Already Broken: Experiences of Gambling in Relation to a "Rock Bottom" Hypothesis. *Qualitative Health Research*. https://doi.org/10.1177/10497323251357212

Gerle, E., Lundberg, T., Hofvander, B., & Håkansson, A. (2025). "I want control and I imagine I have it" experiences of control and loss of control among people with gambling problems in Sweden. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being*, 20(1). https://doi.org/10.1080/17482631.2025.2530019

Hellman, M. & Jääskeläinen, P. (2025) Tampere casino: The last bizarre synergy between addiction capitalism and a state gambling monopoly? *European Journal of Cultural and Political Sociology* 2025, vol. 12, no. 2, 1–21 https://doi.org/10.1162/ecps_a_00009

Håkansson, A., Andersson, M. J., Claesdotter-Knutsson, E., & Kenttä, G. (2025). Problem gambling among elite ice hockey players in Sweden - elevated prevalence among male, but not female athletes. *The Physician and sportsmedicine*, 53(5), 370–375. https://doi.org/10.1080/00913847.2025.2473874

Jonsson, J., Lakew, N., & Lindner, P. (2025). Mandatory verses voluntary self-tests for new online casino customers: effect on engagement, quality, gambling behavior and use of responsible gambling measures. *Harm Reduction Journa*l, 22(1), 1-8. https://doi.org/10.1186/s12954-025-01173-4

Jonsson, J., Lakew, N., Linder, P. (2025). Inviting online gamblers to do a self-test – effect on their gambling behavior and use of responsible gambling measure. *Journal of Gambling Issues*. https://doi.org/10.4309/AWNL6497

Kapetanovic, S., Nielsen, M. D., André, F., Gurdal, S., & Claesdotter-Knutsson, E. (2025). Exploring parent-child relationships in a Swedish child and adolescent psychiatry – cohort of adolescents with internet gaming disorder. *BMC psychology*, 13(1), 18. https://doi.org/10.1186/s40359-024-02306-3

Karlsson, A., Balem, M., Hansson, H., & Håkansson, A. (2025). Suicide and Mortality in Individuals with Gambling Disorder and Matched Case controls - A Swedish Nationwide Register Study. *Journal of gambling studies*, 41(3), 1041–1054. https://doi.org/10.1007/s10899-025-10415-w

Kidane, A., Karlsson, A., & Håkansson, A. (2025). Suicide and attempted suicide in gambling disorder – results from a nationwide case-control study. *Psychiatry research*, 348, 116476. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2025.116476

Korfitsen, J., Samuelsson, E., Forsström, D., & Cisneros Örnberg, J. (2025). Why, by Whom and How? Representations of gambling problems and their solutions in Swedish general administrative court cases. *Critical Gambling Studies*, 6(1), 68–85. https://doi.org/10.29173/cgs208

Stockholms universitet

Lakew, N., Lindner, P. (2025). What do they say they are doing? a mixed-methods analysis of Swedish gambling operators' duty of care action plans. *Harm Reduction Journal,* 22, 196. https://doi.org/10.1186/s12954-025-01349-y

Lindberg FA, Kagios C, Tjernström N, Roman E. (2025). Individual differences in training time in the rat gambling task are unrelated to subsequent decision-making strategies. *Frontiers in Psychiatry,* 16, 1490196. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2025.1490196

Marionneau V, Kristiansen S, Lindqvist H, et al. (2025). For debate: Towards standardised data collection practices for gambling helplines. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs,* 42(4):289-298. https://doi.org/10.1177/14550725251341789

Marionneau V, Lindeman M, Cisneros Örnberg J, Karlsson T. (2025) From Policy to Politics: Is there a Nordic Model for the regulation of alcohol and gambling? *Nordic Studies on Alcohol and Drugs.* https://doi.org/10.1177/14550725251350445

Martí-Valls C, Håkansson A, Cervin M. (2025) Exploring the placement of gambling problems within the Hierarchical Taxonomy of Psychopathology. *PloS One*, 20:e0313532. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0313532

Martí-Valls C, Håkansson A, Cervin M. (2025) Understanding well-being among gamblers: the role of co-occurring psychopathology. *Psychiatry Research*, 352:116715. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2025.116715

Mestre-Bach, G., Potenza, M. N., Granero, R., Håkansson, A., Gómez-Peña, M., Perales, I., Vicó, À., Urízar, J. C., Fernández-Aranda, F., Sánchez, I., & Jiménez-Murcia, S. (2025). Gambling disorder and problematic pornography use: Does co-occurrence influence treatment outcome? *Journal of behavioral addictions, 14*(1), 465–479. https://doi.org/10.1556/2006.2025.00023

Miles, M., Andersson, M., Claesdotter-Knutsson, E. et al. (2025). Gambling Habits and Attitudes among Athlete and Non-Athlete High School Students in Skåne Region, Sweden. *Journal of Gambling Studies* 41, 203–217. https://doi.org/10.1007/s10899-024-10333-3

Thompson, C.F., Selin, J. & Cisneros Örnberg, J. (2025). Investigating policy coherence through policy strategies: a comparative analysis of Nordic gambling policies. *Policy Sciences.* https://doi.org/10.1007/s11077-025-09580-x

Tjernberg J, Helgesson, Håkansson A, Hansson H. (2025). Exploring the users' perspective of the nationwide self-exclusion service for gambling disorder, "Spelpaus": qualitative interview study. *JMIR Human Factors,* 12:e66045. https://doi.org/10.2196/66045

Wall H, Gripenberg J, Elgan TH. (2025). Prevalence and predictors of problem gambling among Swedish male elite football players: a cross-sectional study. *BMJ Open Sport & Exercise Medicine,* 11:e002360. https://doi.org/10.1136/bmjsem-2024-002360

Wall, H., Marionneau, V., Lindqvist, H., Molander, O. (2025) Digitalisation of gambling harm? Gambling consumption, negative consequences, and clinical characteristics among Swedish help-seekers, *Addictive Behaviors,* 160, https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2024.108182

Wall, H., Molander, O. & Marionneau, V. (2025). Help-seeking and help expectations for gambling problems at different severity levels. *Discover Public Health*, 22, 447. https://doi.org/10.1186/s12982-025-00853-7

Wall, H., Wennberg, P., Binde, P. et al. (2025). Systematic Assessment of Gambling Type Involvement: Reliability and Validity of the Gambling Disorder Identification Test (GDIT). *Journal of Gambling Studies* 41, 219–232. https://doi.org/10.1007/s10899-024-10345-z

Wolfschlag, M., Cedergren Weber, G., Timpka, J., Weintraub, D., Odin, P., & Håkansson, A. (2025). Recognition, management, and patient perspectives of impulsive-compulsive disorders in Parkinson's disease. *Journal of Parkinson's disease,* 15(3), 585–594. https://doi.org/10.1177/1877718X251323922

Wolfschlag, M., Cedergren Weber, G., Weintraub, D., Odin, P., & Håkansson, A. (2025). Impulse control disorders in Parkinson's disease: a national Swedish registry study on high-risk treatments and vulnerable patient groups. *Journal of neurology, neurosurgery, and psychiatry*, 96(3), 265–271. https://doi.org/10.1136/jnnp-2024-334116

Mot nordiskt nätverkande inom ANDT-forskning

Efter den nordiska jämförande forskningskonferensen som SoRAD arrangerade i Stockholm 2024 (Storbjörk, Berg, m.fl., 2025) inleddes samtal kring möjligheterna att vidareutveckla det nordiska ANDTS-forskningssamarbetet. Diskussionerna som fortsatte under 2025 har gett resultat. I början av 2026 i bildandes en nordisk förening – NARAD – och en ansökan om nätverksbidrag skickades in till NordForsk.

NARAD. Den 5 maj 2026 bildades *Nordisk förening för forskning om alkohol och droger (Nordic Association for Research on Alcohol and Drugs [NARAD]).* Ändamålet med denna ideella förening, med säte i Stockholm, är att:

- Äga och ge ut den internationella vetenskapliga tidskriften *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* (NAD).
- Främja samhällsvetenskaplig forskning om alkohol, narkotika, tobak och nikotin, doping och spel.
- Verka för samarbete och kunskapsutbyte mellan forskare, forskningsmiljöer och finansiärer inom Norden.

SoRAD:s föreståndare Jessica Storbjörk ingår i styrelsen tillsammans med Johan Svensson (ordförande, Sverige), Kim Bloomfield (Danmark), Ola Ekholm (Danmark), Filip Roumeliotis (Sverige), Janne Scheffels (Norge) och Jani Selin (Finland). Internrevisor är Elin K. Bye (Norge).

© Gemini

Inledningsvis kommer NAD, som ges ut av SAGE, att överföras från nuvarande ägare Nordic Welfare Centre (NVC) till NARAD. Redaktionsarbetet kommer att vara placerat vid Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN). Vidare arbete kommer att planeras av styrelsen.

Stockholms universitet

NORDARC. En ansökan för *Nordic Drug and Alcohol Research Consortium (NORDARC)* skickades i början av 2026 in till Nordforsks utlysning Nordic call for exploratory networks within humanities and social science (NOS-HS). Huvudsökande för detta nordiska forskningssamarbete är Jonas Strandholdt Bach vid Århus universitet. Övriga partners är från Danmark, Finland, Norge samt Sverige (däribland SoRAD:s Jessica Storbjörk).

Syftet med det planerade nätverket är att återuppbygga och stärka jämförande forskning om alkohol, droger och beroenderelaterade beteenden i norden. Om finansiering beviljas så görs en kartläggning av forskningsfältet följt av en uppstartskonferens där olika arbetsgrupper etableras. Dessa arbetar under projektperioden som avslutas med en nordisk konferens som sammanfattar resultaten och lägger grunden för ett återkommande forum. Särskilt fokus ligger på att stödja yngre forskare.

Genom att samordna befintliga nationella initiativ inom en gemensam nordisk struktur hoppas NORDARC kunna stärka kunskapsbasen och förbättra möjligheterna att möta framväxande utmaningar kopplade till alkohol, droger och beroenden i de nordiska länderna.

Remissyttranden

SoRAD är ofta inbjuden remissinstans för olika reformförslag inom ANDTS-området. Under 2025 bearbetades tre förslag, varav två skickades in direkt i början av 2026.

© Regeringskansliet

Remiss Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi (Regeringskansliet, 2024)

Remissyttrandet välkomnade fokuset på förbättrade livsvillkor och möjligheter till goda levnadsvanor, genom insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå. Här kan nämnas skatter på hälsoskadliga produkter, begränsad tillgänglighet samt fokus på marknadsföringsregler. Yttrandet tillstyrkte flertalet förslag, men betonade att forskning visar att även låg och måttlig alkoholkonsumtion ökar risken för flera cancerformer. Vidare ifrågasattes om ändringen av det övergripande målet för tobakspolitiken i budgetpropositionen för 2025 – från minskat tobaksbruk till minskade medicinska och sociala skador – är gynnsam för utvecklingen inom cancerområdet.

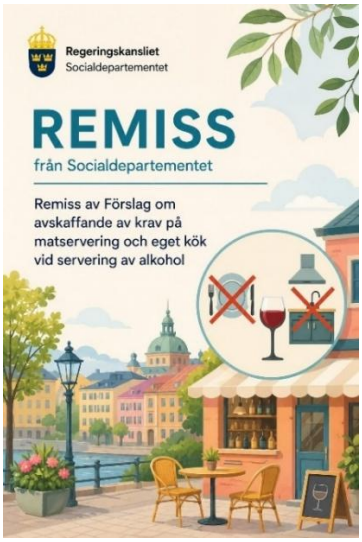

Remiss Avskaffande av krav på matservering och eget kök vid servering av alkohol (Regeringskansliet, 2025a)

I det här förslaget av Förenklingsrådet förslogs att nuvarande krav på matservering och eget kök i anslutning till serveringslokalen, samt ett lämpligt antal sittplatser för matservering, för att få serveringstillstånd avskaffas. SoRAD och Institutionen för folkhälsovetenskap avstyrkte förslagen med motiveringen att forskning tydligt visar att en av de mest kostnadseffektiva och evidensbaserade åtgärderna för att minska alkoholrelaterade skador är att begränsa tillgängligheten. Med detta förslag förväntas antalet nyetableringar öka.

Bild: ChatGPT

Remiss av promemorian Sänkt alkoholskatt för alkoholvaror från oberoende småproducenter (Regeringskansliet, 2025b)

Remissyttrandet avstyrkte förslagen om att sänka alkoholskatterna för andra alkoholvaror än öl från oberoende småproducenter, så kallad gårdsförsäljning av alkohol. SoRAD har tidigare avstyrkt förslag om sänkta alkoholskatter för öl vid gårdsförsäljning. Skälet är att pris är ett effektivt instrument för att minska alkoholrelaterade skador. Vidare framfördes i yttrandet att evidensen för hur alkohol bäst regleras för att främja folkhälsan inte är förenlig med den gradvisa uppluckring av tillgångsbegränsningar som vi sett i flertalet reformförslag under senare år i Sverige.

Bild: Gemini

Expertuppdrag och extern kommunikation

ANDTS-forskare vid Institutionen för folkhälsovetenskap har under 2025 deltagit i forsknings- och expertsammanslutningar samt kommunicerat sin expertis med det omgivande samhället på flera sätt, exempelvis genom:

Stockholms universitet

- Ledamot i Spelinspektionens styrelse (Spelinspektionen, 2025)
- Ledamot i Priskommittén för Systembolagets kunskapspris (Systembolaget, u.å.)
- Ledamot i Coordinating Committee for *the Kettil Bruun Society (KBS) for Social and Epidemiological Alcohol Research* (KBS, 2026).
- Ledamot i styrelsen för *the International Society for the Study of Drug Policy* (ISSDP, 2026)
- Föredrag vid konferenser som riktar sig till forskare och praktiker.

© Jessica Storbjörk

ANDTS i undervisning

ANDTS integreras på flera sätt i institutionens undervisning. Beroendeframkallande substanser och beteenden är centrala i grundkurserna *Ett folkhälsoperspektiv på beroendeframkallande substanser och beteenden* (PH08G0, 7,5 hp) och *Ungdom i det senmoderna samhället: Smartphonegenerationen ur ett folkhälsoperspektiv* (PH25G0, 7,5 hp), varav den senare ges på distans under sommaren.

© Jessica Storbjörk

PH0860 (bilden) gavs inom ramen för *Kandidatprogram i pedagogik och folkhälsovetenskap* som gavs i samarbete mellan Institutionen för pedagogik och didaktik och Institutionen för folkhälsovetenskap. Programmet lades ner 2026 efter att institutionens eget kandidatprogram kommit igång. Nya format för PH08G0 undersöks.

Vidare så integreras ANDTS-relaterade frågor utifrån både teoretiska och empiriska perspektiv i andra kurser på grund och avancerad nivå, t.ex. levnadsvanors betydelse för hälsa och ojämlikhet i hälsa samt tillämpade exempel i metodkurser. ANTDS används återkommande som empiriska exempel (t.ex. i *Folkhälsa och samhällets styrning – globala och lokala perspektiv,* PH05G0, 7,5 hp).

Studenter ges även möjlighet att fördjupa sig i ANDTS-frågor i självständiga arbeten och praktikmöjligheter på både grundnivå och avancerad nivå. Utöver interna resurser så involveras även externa handledare och aktörer såsom Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN), STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) och Folkhälsomyndigheten.

Till minne av Jan Blomqvist och Kerstin Stenius

© Jessica Storbjörk

Jan Blomqvist (1946–2024) var professor och senare professor emeritus vid SoRAD och Institutionen för folkhälsovetenskap mellan åren 2006 och 2018. Han hedrades under året av tidigare kollegor i *Dagens nyheter* och *Uppsala Nya tidning* (Samuelsson m.fl., 2025a, 2025b).

Jan arbetade som legitimerad psykolog och behandlare av substansbruksproblem innan han disputerade 1998 med en avhandling om vägar ut ur beroende, med och utan behandling. Vi minns hans starka engagemang för forskning och de människor som forskningen berörde, samt fotboll, böcker, och familjen.

Kerstin Stenius (1951–2025) disputerade 1999 och hade från 2001 återkommande anställningar vid SoRAD inom olika forskningsprojekt. Hon utnämndes till gästprofessor 2007. Det sista projektet, om New Public Management (NPM) i missbruks- och beroendevården, avslutades 2019 och knöt an till hennes intresse för privatisering. I samlade minnestexter i *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* (NAD), där Kerstin var chefredaktör under många år, uppmärksammade flera kollegor hennes betydande forskargärning och vänskap – däribland Matilda Hellman och Jessica Storbjörk (Hellman m.fl., 2025).

© Jessica Storbjörk

Stockholms universitet

Inför 2026

SoRAD och Institutionen för folkhälsovetenskap är naturliga samarbetspartners i många sammanhang. Forskarnas expertis efterfrågas i hög grad, vilket speglas i exempelvis remissyttranden på aktuella policyförslag och föredrag vid olika arrangemang i samverkan med det omgivande samhället. SoRAD är numera också en viktig nod i den svenska, nordiska och även internationella samhällsvetenskapliga forskningen om substanser och spel om pengar. Dessa typer av samarbeten, kommunikation och ledarskap fortsätter och vidareutvecklas framöver.

Medan planeringen av Sonad och GARN är i full gång för de kommande åren, kommer det nordiska samarbetet genom NARAD och förhoppningsvis även NORDARC att vidareutvecklas under 2026. SoRAD:s koppling till både politik och praktik är av stort värde även framöver.

I 2024 års verksamhetsberättelse ingick att under 2025 säkerställa att ANDTS-forskning ges tillräckligt utrymme och prioritet i institutionens kommande strategiplan (SoRAD, 2025). Detta är av mycket stor vikt då SoRAD saknar egen finansiering och flertalet forskare har lämnat institutionen till följd på svårigheter att få externa forskningsmedel – kanske särskilt svårt för ANDTS-forskning som för närvarande inte ges hög prioritet i Sverige – eller tillsvidareanställningar då konkurrensen med andra områden inom folkhälsovetenskapen är hög.

De strategiska diskussionerna har bland annat resulterat i att två internfinansierade doktorandandanställningar ska utlysas 2026 – en inom SoRAD:s och en inom CHESS forskningsområde. Den inom SoRAD kommer att fokusera på kommersiella bestämningsfaktorers betydelse för folkhälsan med särskilt fokus på alkohol, nikotin och/eller spel om pengar. Utgångspunkten är den förekommande konflikten mellan kommersiella aktörers vinstintressen och folkhälsopolitiska mål.

Mot bakgrund av att nuvarande förordnanden för SoRAD:s styrelseledamöter och föreståndare löper till och med december 2026 pågår diskussioner internt kring hur SoRAD och ANDTS-forskningen bäst organiseras framöver.

Övriga pågående och planerade aktiviteter som kan nämnas är:

- Sonad arrangeras av forskare i Malmö-Lund och äger rum i Eslöv 12–13 november 2026. Mötet kommer att fokusera på *Polisen och narkotikakontrollen* samt *Beroendevård i förändring*, men ger också utrymme för presentationer av annan aktuell forskning.
- Nästa GARN planeras till Malmö eller Lund 9–10 november 2026.
- Forskare har inlett diskussioner kring möjliga ämnen för programansökningar. Diskussionerna och arbetet fortsätter under våren och vid ett internat i augusti 2026.

Stockholms universitet

Referenser

Australian Government. (u.å.). *Grant: DP230101792—La Trobe University: From mainstream to margins: The denormalisation of underage heavy drinking*. Hämtad 27 maj 2026, från https://dataportal.arc.gov.au/NCGP/Web/Grant/Grant/DP230101792

Björklund, C. (2025). *Co-occurring substance use and criminal offending: Risk factors, patterns, trajectories and outcomes* [Department of Public Health Sciences, Stockholm University]. https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-248592

Cisneros Örnberg, J., Olsson, B., & Room, R. (2014). Centre for Social Research on Alcohol and Drugs. I G. Dahl & M. Danielsson (Red.), *Faculty of Social Sciences. Stockholm University 1964 – 2014* (s. 377–388). Stockholm University. http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-112709

Eriksson, L., Samuelsson, E., Storbjörk, J., & Törrönen, J. (2025). Morality boundary work in the making of the needle and syringe exchange program in Stockholm. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, *32*(4), 369–379. https://doi.org/10.1080/09687637.2024.2425685

Fredriksson, A. (2023). Sänker stödgrupper barns stress? *Alkohol & Narkotika*, *117*, 21–22.

Gunnarsson, M., & Törrönen, J. (2022). Performing normality in working life among heavy substance users. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, *39*(5), 473–486. https://doi.org/10.1177/14550725221108796

Gunnarsson Sylvin, M., Samuelsson, E., & Törrönen, J. (2025). Parenting and substance use problems in Sweden: Hiding, Disappearing and Compensating. *Addiction Research & Theory*, *33*(5), 451–458. https://doi.org/10.1080/16066359.2025.2459658

Hagström, M. (2025). Forskning. Moral styr narkotikapolitiken. Sprututbytet var en symbolisk kamp. *Situation Stockholm*, *#323*(Januari), 38–39.

Hellman, M., Tigerstedt, C., Edman, J., Babor, T. F., Ramstedt, M., Kuussaari, K., Partanen, A., Tammi, T., Rosenqvist, P., Storbjörk, J., Wrede-Jäntti, M. M. E., Selin, J., Järvinen, M., & Bloomfield, K. (2025). In Memoriam Kerstin Stenius 1951–2025. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 14550725251397286. https://doi.org/10.1177/14550725251397286

Henriksson, B. (2025). Stödgruppers effekt utvärderas. I *Lätt att nå. Junis Rapport 2025* (s. 35). Junis. https://www.junis.se/wp-content/uploads/2025/05/juniskommunrapport25.pdf

Holmén, E. (2025). *Effects, experiences and perceptions of harm reduction interventions among people who inject drugs* [Karolinska institutet]. https://doi.org/10.69622/29194772.v2

Ignaszak, J. (2024). *Sweden's Needle and Syringe Exchange Programs (NSPs) in Policy and in Practice According to NSP Workers* [Thesis for Degree of Master, Stockholm University, Department of Public Health Sciences]. https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-241318

ISSDP. (2026). *The International Society for the Study of Drug Policy (ISSDP)*. https://www.issdp.org/

KBS. (2026, maj 22). *Kettil Bruun Society. Social and Epidemiological Research on Alcohol.* https://www.kettilbruun.org/

Kettunen, T. (2015). Sonad network meeting: Discussions on addiction and biomedicalisation. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, *32*(3), 339–340. https://doi.org/10.1515/nsad-2015-0032

Koll på socialt arbete. (u.å.). *Är den svenska narkotikapolitiken dödlig? Avsnitt 4. 21 november 2024* (4) [Broadcast]. Hämtad 16 januari 2026, från https://shows.acast.com/koll-pa-socialt-arbete/episodes/ar-den-svenska-narkotikapolitiken-dodlig

Månsson, J., Samuelsson, E., & Storbjörk, J. (2025). Locked out, opened up and locked in by needle and syringe exchange programs: Harm reduction in the Swedish prohibitionist context. *Contemporary Drug Problems*, *52*(3), 388–408. https://doi.org/10.1177/00914509241310765

Regeringskansliet. (2024, december 2). *Remiss från Socialdepartementet: Remiss Bättre tillsammans – förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi. Diarienummer: S2024/02100. Remissinstanser och remissvar*. https://www.regeringen.se/remisser/2024/12/remiss-battre-tillsammans--forslag-till-en-uppdaterad-nationell-cancerstrategi/

Stockholms universitet

Regeringskansliet. (2025a, oktober 14). *Remiss från Socialdepartementet: Remiss av Förslag om avskaffande av krav på matservering och eget kök vid servering av alkohol. Diarienummer: S2025/01618. Remissinstanser och remissvar*. https://www.regeringen.se/remisser/2025/10/remiss-av-forslag-om-avskaffande-av-krav-pa-matservering-och-eget-kok-vid-servering-av-alkohol/

Regeringskansliet. (2025b, november 14). *Remiss från Socialdepartementet: Remiss av promemorian Sänkt alkoholskatt för alkoholvaror från oberoende småproducenter. Diarienummer: Fi2025/02074. Remissinstanser och remissvar*. https://www.regeringen.se/remisser/2025/11/remiss-av-promemorian-sankt-alkoholskatt-for-alkoholvaror-fran-oberoende-smaproducenter/

Samuelsson, E., Edman, J., Storbjörk, J., Wallander, L., & Hellman, M. (2025a, mars 17). Till minne: Jan Blomqvist. *Dagens Nyheter*. https://www.dn.se/familj/till-minne-jan-blomqvist-2/

Samuelsson, E., Edman, J., Storbjörk, J., Wallander, L., & Hellman, M. (2025b, mars 29). Minnesord: Jan Blomqvist (1946–2024). *Uppsala Nya Tidning*. https://www.unt.se/familj/minnesord/artikel/jan-blomqvist-19462024-/lqmo961r

Samuelsson, E., Törrönen, J., Hwang, C., & Takiguchi, N. (2022). The Zone and the Shame: Narratives of Gambling Problems in Japan. *Critical Gambling Studies*, *3*(1), 83–95. https://doi.org/10.29173/cgs112

Savonen, J. (2022). *A social representations approach to illicit drug use: The contents and consequences of representational action* [University of Helsinki]. http://hdl.handle.net/10138/349972

SoRAD. (2025). *Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD): Verksamhetsberättelse 2024*. Stockholms universitet, Institutionen för folkhälsovetenskap, SoRAD. https://www.su.se/download/18.73d4d82a19ddcaf21a8b64/1778053200682/SoRAD%20Verksamhetsber%C3%A4ttelse%202024.pdf

Spelinspektionen. (2025, april 16). *Ny ledamot i Spelinspektionens styrelse*. https://www.spelinspektionen.se/nyhetsarkiv/ny-ledamot-i-spelinspektionens-styrelse/

Statens institutionsstyrelse. (2022, november 1). *SiS forskarintervju: ”Hur går det för ungdomarna på SiS särskilda ungdomshem?”*. https://www.stat-inst.se/forskning-och-utveckling/sis-forskarintervjuer/hur-gar-det-for-ungdomarna-pa-sis-sarskilda-ungdomshem/

Statens institutionsstyrelse. (2023, december 12). *Läkemedelsassisterad behandling av opioid-beroende i samband med LVM-vård*. https://www.stat-inst.se/forskning-och-utveckling/sis-forskarintervjuer/lakemedelsassisterad-behandling-av-opioid-beroende-i-samband-med-lvm-vard/

Stenius, K., Ramstedt, M., & Olsson, B. (2010). Addiction research centres and the nurturing of creativity: Centre for Social Research on Alcohol and Drugs (SoRAD), Stockholm University, Sweden. *Addiction*, *105*(3), 402–407. https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2009.02838.x

Stockholm University. (2025, december 8). *Department of Public Health Sciences: New research project on parental alcohol use disorder and out-of-home care placement of children*. https://www.su.se/english/divisions/department-of-public-health-sciences/news/articles/2025-01-24-new-research-project-on-parental-alcohol-use-disorder-and-out-of-home-care-placement-of-children

Stockholms universitet. (u.å.). *Öppna föreläsningar – Vetenskap för vetgiriga. Avsnitt 31: Spel om pengar – vem betalar priset? 29 april 2026* (31) [Broadcast]. Hämtad 22 maj 2026, från https://www.su.se/forskning/poddar-och-bloggar/oppna-forelasningar---vetenskap-for-vetgiriga

Stockholms universitet. (2025a, september 16). *Konferens om reglering, prevention och behandling av spelproblem*. Institutionen för folkhälsovetenskap. https://www.su.se/enheter/institutionen-for-folkhalsovetenskap/forskning/konferenser-och-seminarier/konferens-om-reglering-prevention-och-behandling-av-spelproblem

Stockholms universitet. (2025b, december 15). *Konferensen ”Spelproblem i Sverige: Dagsläge och framåtblickar”*. Institutionen för folkhälsovetenskap. https://www.su.se/enheter/institutionen-for-folkhalsovetenskap/forskning/konferenser-och-seminarier/konferensen-spelproblem-i-sverige-dagslage-och-framatblickar

Stockholms universitet

Stockholms universitet. (2026a, april 29). *Gambling Research Network (GARN)*. https://www.su.se/enheter/institutionen-for-folkhalsovetenskap/om-institutionen/samarbeten/gambling-research-network-garn

Stockholms universitet. (2026b, maj 4). *Socialvetenskapligt nätverk inom alkohol- och drogforskning (Sonad)*. https://su.se/publichealth/sonad

Stockholms universitet. (2026c, maj 6). *Institutionen för folkhälsovetenskap: Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning—SoRAD*. http://su.se/publichealth/sorad

Stockholms universitet, Rektor. (2024, januari 25). *Stadgar för Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD), fastställda av Universitetsstyrelsen 1997-08-15 att gälla tills vidare, reviderade 2009-04-16, 2018-05-24, 2018-11-23 och 2024-01-25 (Dnr SU FV-0048-24)*. Stockholms universitet. http://su.se/publichealth/sorad

Storbjörk, J., Berg, L., Bye, E. K., Eriksson, L., Perälä, R., & Stenius, K. (2025). *Comparative Research on Addictive Substances and Behaviors – Advancing by Comparing: Proceedings of a Nordic Research Conference in Stockholm, April 17–19, 2024* (2025:1; Research Reports in Public Health Sciences (RRPHS)). Stockholm University, Department of Public Health Sciences. https://doi.org/10.17045/sthlmuni.28321841.v1

Storbjörk, J., Landberg, J., & Room, R. (2020). The new suit of the Centre for Social Research on Alcohol and Drugs (SoRAD): A well-tailored costume for tackling research and challenges ahead. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, *37*(6), 592–608. https://doi.org/10.1177/1455072520947244

Storbjörk, J., Samuelsson, E., Månsson, J., & Törrönen, J. (2025). Understanding drug-related harms as risk-amplifying loops among people who inject drugs in Sweden. *Harm Reduction Journal*, *22*(1), 115. https://doi.org/10.1186/s12954-025-01267-z

Systembolaget. (u.å.). *Utmärkelser och priser: Systembolagets kunskapspris*. Hämtad 22 maj 2026, från https://www.omsystembolaget.se/vart-uppdrag/forskning/stipendier-och-priser/kunskapspriset/

Törrönen, J. (2022). Relational Agency and Identity Navigation in Life Stories on Addiction: Developing Narrative Tools to Analyze the Interplay Between Multiple Selves. *International Journal of Qualitative Methods*, *21*, 16094069221078378. https://doi.org/10.1177/16094069221078378

Törrönen, J. (2023). Analyzing agency and identity navigation in addiction stories by drawing on actor-network theory and narrative positioning analysis. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, *30*(1), 95–104. https://doi.org/10.1080/09687637.2022.2035684

Törrönen, J., Månsson, J., Samuelsson, E., & Storbjörk, J. (2025). Injecting drugs as a matter of care: Analyzing care work and action programs in risk management. *SSM – Qualitative Research in Health*, *8*, 100616. https://doi.org/10.1016/j.ssmqr.2025.100616

Törrönen, J., Samuelsson, E., & Gunnarsson, M. (2020). Online gambling venues as relational actors in addiction: Applying the actor-network approach to life stories of online gamblers. *International Journal of Drug Policy*, *85*, 102928. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2020.102928

Törrönen, J., Winerdal, U., & Gunnarsson, M. (2025). Using drugs to enhance capacities for action in everyday life practices: Analysing addiction stories' descriptions of the escalation of substance use as counter-narratives. *Social Science & Medicine*, *380*, 118245. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2025.118245

Winter, K., & Månsson, J. (2024). Publics in local media reporting on harm reduction: Rightfully worried local witnesses or uneducated obstacles to change. *International Journal of Drug Policy*, *133*, 104619. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2024.104619

Wrede-Jäntti, M. (2011). Lyckat Sonadseminarium. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, *28*(3), 283–285. https://doi.org/10.2478/v10199-011-0025-0

Bilaga. Publikationer 2025

Förteckningen omfattar publikationer från Institutionen för folkhälsovetenskap i DiVA (https://su.diva-portal.org/) som har ett explicit fokus på, eller som behandlar, alkohol, narkotika (inklusive läkemedel som opioider och bensodiazepiner), tobak/nikotin, spel om pengar och andra beroenderelaterade beteenden.

Adjei, N. K., Jonsson, K. R., S. Straatmann, V., Bellavia, A., Yaya, S., McGovern, R., … Taylor-Robinson, D. C. (2025). Perceived emotional support mediates the association between childhood family adversity and adolescent mental health in the UK millennium cohort. *Scientific Reports*, 15(1). 42730. https://doi.org/10.1038/s41598-025-26853-w

Agardh, E. E., Allebeck, P., Knudsen, A. K. S., Aronsson, A. E., Flodin, P., Eikemo, T. A., … Wennberg, P., Danielsson, A.-K. (2025). Disease Burden Attributed to Drug use in the Nordic Countries: a Systematic Analysis for the Global Burden of Diseases, Injuries, and Risk Factors Study 2019. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 23(1), 618–649. https://doi.org/10.1007/s11469-023-01131-w

Almquist, Y. B., Brännström, L., Hjorth-Trolle, A., & Rostila, M. (2025). Heterogeneous effects of increased availability of alcohol on hospitalization due to external causes: quasi-experimental evidence from the introduction of Saturday opening at Swedish alcohol retail stores. *American Journal of Epidemiology*, 194(6), 1717–1725. https://doi.org/10.1093/aje/kwae208

Bassett, J. K., Peng, Y., MacInnis, R. J., Hodge, A. M., Lynch, B. M., Room, R., … Jayasekara, H. (2025). Alcohol consumption trajectories over the life course and all-cause and disease-specific mortality: the Melbourne Collaborative Cohort Study. *International Journal of Epidemiology*, 54(2). https://doi.org/10.1093/ije/dyaf022

Berg, L., Juárez, S. P., Honkaniemi, H., Rostila, M., & Dunlavy, A. (2025). Hazardous drinking by age at migration and duration of residence among migrants in Sweden. *Drug and Alcohol Review*, 44(2), 480-490. https://doi.org/10.1111/dar.13982

Berglund, K. J., Alborn, S.-E., & Wennberg, P. (2025). Can a History of Childhood Trauma Impact the Effectiveness of Treatment in Individuals with Alcohol Use Disorders? A 2.5- and 5-Year Follow-up. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 23, 1108–1123. https://doi.org/10.1007/s11469-023-01158-z

Berglund, K., Almroth, M., Ekblom-Bak, E., Falkstedt, D., Hemmingsson, T., & Kjellberg, K. (2025). Association between high occupational physical workload and ischaemic heart disease, and the influence of cardiorespiratory fitness in 284 436 Swedish men. European Journal of Preventive Cardiology. Epub ahead of print. https://doi.org/10.1093/eurjpc/zwaf344

Binde, P. (2025). The complex relationship between return-to-player percentage and problem gambling: A literature review and analytical framework. *Journal of Gambling Issues*, 55. Published. https://doi.org/10.4309/EDYF9015

Bishop, L., Brännström, L., & Brännström Almquist, Y. (2025). Trajectories of hospital-presenting alcohol-related disorders between early and late adulthood: Exploring the role of mortality in a prospective study of a 1953 cohort. *Addiction*, 120(10), 2118–2126. https://doi.org/10.1111/add.70107

Björklund, C. (2025). *Co-occurring substance use and criminal offending: Risk factors, patterns, trajectories and outcomes* (PhD dissertation, Department of Public Health Sciences, Stockholm University). Retrieved from https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-248592

Björklund, C., Sivertsson, F., Landberg, J., Raninen, J., & Larm, P. (2025). Latent classes of substance use and delinquency in a Swedish national sample of adolescents and associated risk factors. *PLOS ONE*, 20(5 May). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0322515

Bohman, H., Brolin Låftman, S., Alaie, I., Ssegonja, R., & Jonsson, U. (2025). Adult mental health outcomes of adolescent depression and co-occurring alcohol use disorder: a longitudinal cohort study. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 34, 1649–1659. https://doi.org/10.1007/s00787-024-02596-3

Bornscheuer, L. (2025). *Beating the odds of a bad hand: Studies of health and socioeconomic disadvantage in adults with experience of childhood adversity* (PhD dissertation, Department of Public Health Sciences, Stockholm University). Retrieved from https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-241497

Stockholms universitet

Bornscheuer, L., Landstedt, E., & Brännström Almquist, Y. (2025). The role of extra-familial factors in adolescence for the association between out-of-home care and adult psychiatric disorders–A birth cohort study. *PLOS ONE*, 20. Published. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0318231

Bornscheuer, L., Landstedt, E., Gauffin, K., & Brännström Almquist, Y. (2025). Adulthood trajectories of resilience and vulnerability: exploring gender differences in disadvantage after experience of out-of-home care. *BMC Public Health*, 25. Published. https://doi.org/10.1186/s12889-025-21531-y

Callinan, S., D'Aquino, S., Riordan, B., Raninen, J., Livingston, M., Dietze, P. M., … Room, R. (2025). Survey Questions on Quantity and Frequency Are Differentially Effective by Age in Predicting Future Alcohol Consumption. *Drug and Alcohol Review*, 44(7), 1961–1967. https://doi.org/10.1111/dar.70019

Carlsson, E., Hemmingsson, T., Landberg, J., Burström, B., & Thern, E. (2025). The contribution of common mental disorders and alcohol-related morbidity to educational differences in early labour market exit among older workers: a register-based cohort study. *European Journal of Public Health*, 35(1), 65–71. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckae212

Correia, D., Manthey, J., Allebeck, P., Kraus, L., Månsson, A., & Rehm, J. (2025). Assessing the impact of Lithuania's 2018 alcohol marketing ban on adolescent alcohol use by comparing trends with five EU control countries: a study protocol for a secondary data analysis. *BMJ Open*, 15(3). https://doi.org/10.1136/bmjopen-2024-094586

Dowling, N. A., Wennberg, P., Wall, H., & Molander, O. (2025). Striving Towards National Lower-Risk Gambling Guidelines : An Empirical Investigation Among a Sample of Swedish Gamblers. *Journal of Gambling Studies*, 41(2), 753–766. https://doi.org/10.1007/s10899-024-10372-w

Eriksson, L., Samuelsson, E., Storbjörk, J., & Törrönen, J. (2025). Morality boundary work in the making of the needle and syringe exchange program in Stockholm. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 32(4), 369–379. https://doi.org/10.1080/09687637.2024.2425685

Frankl, M., Wennberg, P., Konstenius, M., & Philips, B. (2025). Affect Phobia Group Therapy for Patients With Substance Use Disorders and Comorbid ADHD. *Scandinavian Journal of Psychology*, 66(5), 738–752. https://doi.org/10.1111/sjop.13118

GBD 2019 Nordic Drug Use Collaborators, Agardh, E. E., Allebeck, P., Knudsen, A. K. S., Aronsson, A. E., Flodin, P., Eikemo, T. A., Bangah, P. R., Skogen, J. C., Gissler, M., Rönkä, S., McGrath, J. J., Sigurvinsdóttir, R., Dadras, O., Deuba, K., Hedna, K., Mentis, A.-F. A., Sagoe, D., Shiri, R., … Wennberg, P.,...Danielsson, A.-K. (2025). Disease Burden Attributed to Drug use in the Nordic Countries: A Systematic Analysis for the Global Burden of Diseases, Injuries, and Risk Factors Study 2019. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 23(1), 618–649. https://doi.org/10.1007/s11469-023-01131-w

Gebreslassie, M., Warolén, M., Lager, A., & Fors, S. (2025). Educational inequalities in blood pressure across the adult life course : Evidence from a 20-year follow-up study. *Scandinavian Journal of Public Health*, 53(7), 731–738. https://doi.org/10.1177/14034948241261966

Gonzalez Diaz, K., Lagerlund, M., Rostila, M., & Cisneros Örnberg, J. (2025). Who is Getting the Message? Sociodemographic Factors and Gambling Behavior Associated with Awareness of the Swedish National Self-Exclusion Registry Spelpaus.se. *Journal of Gambling Studies*, 41, 715–733. https://doi.org/10.1007/s10899-024-10357-9

Gunnarsson Sylvin, M., Samuelsson, E., & Törrönen, J. (2025). Parenting and substance use problems in Sweden: Hiding, Disappearing and Compensating. *Addiction Research and Theory*, 33(5), 451–458. https://doi.org/10.1080/16066359.2025.2459658

Hellman, M., Jääskeläinen, P., Svensson, J., Lindeman, M., Nilsson, R., & Jokirinne, N. (2025). Flags, sports, and the common good: the nationalism that advances the gambling industry. *Addiction Research and Theory*, 33(3), 205–212. https://doi.org/10.1080/16066359.2024.2415559

Stockholms universitet

Hellman, M., Tigerstedt, C., Edman, J., Babor, T. F., Ramstedt, M., Kuussaari, K., … Storbjörk, J., … Bloomfield, K. (2025). In Memoriam Kerstin Stenius 1951–2025. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 42(5-6), 468-474. https://doi.org/10.1177/14550725251397286

Hjern, A., Vinnerljung, B., & Brännström, L. (2025). Suicide and self-harm in adults with a history of out-of-home care—a Swedish national cohort study. *Nordic Journal of Psychiatry*, 79(5), 380–386. https://doi.org/10.1080/08039488.2025.2507734

Holmén, E., Kåberg, M., Lundeberg, E., Storbjörk, J., & Hammarberg, A. (2025). Willingness and contextual considerations for supervised consumption sites: a mixed-methods study among people who inject drugs in Stockholm. *International Journal of Drug Policy*, 143. Published. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2025.104866

Jonsson, E., Elling, D. L., Landberg, J., Helgesson, M., Lundin, A., & Thern, E. (2025). Occupational differences in the association between job demands, job control, and hazardous drinking: results from the Stockholm Public Health cohort. *European Journal of Work and Organizational* Psychology, 35(3), 342-354. https://doi.org/10.1080/1359432X.2025.2579121

Juárez, S. P., & Dello Iacono, C. (2025). For Life: Differences in Perinatal Health Between the Offspring of Immigrant and Spanish-Born Mothers. In Stanek, M., Juárez, S.P., Requena, M. (eds). *Multidisciplinary Perspectives on Immigrant Health: New Insights from Spain* (pp. 63–89). IMISCOE Research Series. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-82352-7_4

Kapetanovic, S., Vlasman, S., Boson, K., Wennberg, P., Anderberg, M., & Dahlberg, M. (2025). Qualifications and Competency Needs among Professionals in Outpatient Care for Young People with Co-occurring Problems. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 42(5–6), 447–461. https://doi.org/10.1177/14550725251384006

Korfitsen, J., Samuelsson, E., Forsström, D., & Cisneros Örnberg, J. (2025). Why, by Whom and How? Representations of gambling problems and their solutions in Swedish general administrative court cases. Critical Gambling Studies, 6(1), 68–85. *https://doi.org/10.29173/cgs208*

Korhonen, K., Cederström, A., Martikainen, P., & Östergren, O. (2025). Intermarriage and mortality among Finnish migrants in Sweden: a prospective register study using binational data. *European Journal of Public Health*, 35(2), 386–394. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckae179

Larm, P., Fjällström, O., Åslund, C., Nilsson, K. W., & Giannotta, F. (2025). The Increased Trend of Nondrinking Among Adolescents in Sweden: Do They Use Other Substances Instead of Alcohol? *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 86(4), 491–499. https://doi.org/10.15288/jsad.24-00149

Lerkkanen, T. (2026). *Stakeholders in Swedish drug policy: Values, interests and involvement* (PhD dissertation, Department of Public Health Sciences, Stockholm University). Retrieved from https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-253651

Lerkkanen, T., Storbjörk, J., & Eriksson, L. (2025). Stakeholders' opportunities and attempts to influence drug policy in Sweden. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 33(3), 351-365. https://doi.org/10.1080/09687637.2025.2566014

Li, B. (2025). *Misfortune (dis)continues across generations: Multigenerational studies linking socioeconomic and psychosocial disadvantages to psychiatric disorders* (PhD dissertation, Department of Public Health Sciences, Stockholm University). Retrieved from https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-242170

Li, B., Liu, C., Brännström Almquist, Y., & Berg, L. (2025a). Grandparental socioeconomic disadvantages and grandchild psychiatric disorders: The mediating role of parental socioeconomic and psychosocial factors. *Scientific Reports*, 15, 20120. https://doi.org/10.1038/s41598-025-04282-z

Li, B., Liu, C., Brännström Almquist, Y., & Berg, L. (2025b). Psychiatric disorders following the clustering of family disadvantages in previous generations: A multigenerational cohort study. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*. Epub ahead of print. https://doi.org/10.1007/s00127-025-02918-z

Stockholms universitet

Li, B., Liu, C., Brännström Almquist, Y., Schoon, I., & Berg, L. (2025). Parental childhood factors as mediators of multigenerational socioeconomic and psychosocial risks: A cohort study of three generations. *SSM – Mental Health*, 8, 100526. https://doi.org/10.1016/j.ssmmh.2025.100526

Lindholm, L., Hjelte, J., Meili, K., & Månsdotter, A. (2025). Goda år – ett sätt att utvärdera kostnadseffektivitet i välfärdsinsatser. I Blom, B., Klockmo, C., Larsson, M., Snellman, M.-L., & Zimic, S. (Red.), *Uppföljning, utvärdering och granskning i socialt arbete – förutsättningar, tillvägagångssätt och kritisk reflektion* (s. 294-315). Natur & Kultur. https://smakprov.nok.se/?isbn=9789127466265

Månsson, J., Samuelsson, E., & Storbjörk, J. (2025). Locked Out, Opened Up and Locked In by Needle and Syringe Exchange Programs: Harm Reduction in the Swedish Prohibitionist Context. *Contemporary Drug Problems*, 52(3), 388–407. https://doi.org/10.1177/00914509241310765

Månsson, J., Törrönen, J., & Samuelsson, E. (2025). Planned pleasures: alcohol assemblages for 'generation sensible'. *Journal of Youth Studies*, 28(9), 1351–1367. https://doi.org/10.1080/13676261.2024.2370254

Manthey, J., Huß, K., Buth, S., Kraus, L., Schranz, A., Kilian, C., … Schulte, B. (2025). Utilisation of alcohol-related treatment after a first alcohol use disorder diagnosis in Hamburg, Germany. *European Psychiatry*, 68(1). https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2025.8

Manthey, J., Kilian, C., Kraus, L., Schäfer, I., Schranz, A., & Schulte, B. (2025). Identifying levels of alcohol use disorder severity in electronic health records. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 20, 36. Published. https://doi.org/10.1186/s13011-025-00670-w

Marionneau, V., Lindeman, M., Cisneros Örnberg, J., & Karlsson, T. (2025). From Policy to Politics: Is there a Nordic Model for the regulation of alcohol and gambling? *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 42(4), 299–320. https://doi.org/10.1177/14550725251350445

Mariosa, D., Ponzano, M., Grotta, A., Lagerros, Y. T., Hantikainen, E., Adami, H.-O., … Ye, W. (2025). Dietary non-enzymatic antioxidant capacity and risk of breast cancer : the Swedish National March Cohort. *BMC Cancer*, 25, 1310. Published. https://doi.org/10.1186/s12885-025-14658-z

Mendez, D. Y., Lagerros, Y. T., de Leon, A. P., Tynelius, P., Fors, S., & Lager, A. (2025). Behavioural and metabolic mediators of socioeconomic inequalities in type 2 diabetes: comparing counterfactual and traditional mediation analysis. *European Journal of Public Health*, 35(4), 605–610. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaf056

Mensah, A., Nyberg, A., Wennberg, P., & Toivanen, S. (2025). Effort-reward imbalance and problem drinking among workers: Differences in gender and the gender composition of industries and main job activities in a prospective cohort study from Sweden. *Social Science and Medicine*, 372, 117911. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2025.117911

O'Brien, P., Gleeson, D., Kuntsche, E., & Room, R. (2025). A chance for countries to support Ireland's world-leading cancer warning labels for alcohol containers. *Drug and Alcohol Review*, 44(2), 385–388. https://doi.org/10.1111/dar.13977

Pennay, A., Caluzzi, G., Fenton, L., Holmes, J., Livingston, M., Raninen, J., & Törrönen, J. (2025). *Young People, Alcohol, and Risk: A Culture of Caution.* Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003416135

Rajesh, T., Straatmann, V. S., & Almquist, Y. B. (2025). Out-of-home care placement patterns of children within the Swedish child welfare system: Findings from group-based trajectory modelling. *International Journal of Social Welfare*, 34(2), e12719. https://doi.org/10.1111/ijsw.12719

Raninen, J., Stafström, M., Grigorian, K., Brunborg, G. S., Granvik Saminathen, M., & Kapetanovic, S. (2025). The associations between parenting practices and adolescent alcohol use across mid-and late adolescence: A cohort study from Sweden. *International Journal of Alcohol and Drug Research*, 13(1), 21–27. https://doi.org/10.7895/ijadr.551

Stockholms universitet

Ratti, S., Eke, H., Cantarutti, A., Bonn, S. E., Adami, H.-O., Ye, W., … Trolle Lagerros, Y. (2026). Mediterranean diet and risk of multiple sclerosis : A prospective cohort study. *Multiple Sclerosis Journal*, 32(1), 61–68. https://doi.org/10.1177/13524585251396408

Rogne, S., Brännström Almquist, Y., & Brännström, L. (2025). Parental Death and Premature Mortality in Individuals with Out-of-Home Care Experience in Sweden: A Nationwide Cohort Study. International *Journal of Environmental Research and Public Health*, 22(4), 580. https://doi.org/10.3390/ijerph22040580

Room, R. (2025). Attractive but Harmful Commodities: Looking Across Unhealthy Commodities to Improve Public Health Responses. *Public Health Challenges*, 4(3), e70117. https://doi.org/10.1002/puh2.70117

Room, R. (2025). Long waves of alcohol consumption and the sustainable development goals. *International Journal of Drug Policy*, 136, 104703. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2025.104703

Room, R., Anderson-Luxford, D., Kuntsche, S., & Laslett, A.-M. (2025). Besides the Drinking in Alcohol's Harm to Others: Potential Economic and Environmental Factors. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 86(4), 601–610. https://doi.org/10.15288/jsad.23-00340

Room, R., Hopkins, C., & Laslett, A.-M. (2025). Alcohol's harm to others: A new paradigm seeking its application. *International Journal of Drug Policy*, 145, 105018. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2025.105018

Ross, S. D., Jackisch, J., & Brännström Almquist, Y. (2025). Socioeconomic and psychosocial conditions of parents with children in out-of-home care: A qualitative systematic review. *Children and Youth Services Review*, 170, 108163. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2025.108163

Rostila, M. (2025a). *Den dolda sorgen: Hälsokonsekvenser vid anhörigförlust*. Natur och kultur.

Rostila, M., & Susanna, T. (Eds.). (2025). *Den orättvisa hälsan: om socioekonomiska skillnader i hälsa och livslängd* (Tredje upplagan). Liber.

Sohlberg, T., Storbjörk, J., & Wennberg, P. (2025). Measuring social integration, treatment, and mortality after substance use treatment: methodological elaborations in a 20-year follow-up study. *BMC Research Notes*, 18(27). https://doi.org/10.1186/s13104-025-07108-3

Storbjörk, J., Berg, L., Bye, E. K., Eriksson, L., Perälä, R., & Stenius, K. (2025). *Comparative Research on Addictive Substances and Behaviors – Advancing by Comparing: Proceedings of a Nordic Research Conference in Stockholm, April 17–19, 2024*. Stockholm University, Department of Public Health Sciences. https://doi.org/10.17045/sthlmuni.28321841

Storbjörk, J., Samuelsson, E., Månsson, J., & Törrönen, J. (2025). Understanding drug-related harms as risk-amplifying loops among people who inject drugs in Sweden. *Harm Reduction Journal*, 22, 115. https://doi.org/10.1186/s12954-025-01267-z

Thern, E., Hemmingsson, T., Carlsson, E., Kjellberg, K., & Almroth, M. (2025). Level of education, labor-market marginalization, and alcohol-related mortality: a cohort study of Swedish men. *European Journal of Public Health*, 35(6), 1241–1247. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaf163

Thompson, C. F., Selin, J., & Cisneros Örnberg, J. (2025). Investigating policy coherence through policy strategies: a comparative analysis of Nordic gambling policies. *Policy Sciences*, 58, 425–447. https://doi.org/10.1007/s11077-025-09580-x

Törrönen, J., Månsson, J., Samuelsson, E., & Storbjörk, J. (2025). Injecting drugs as a matter of care: Analyzing care work and action programs in risk management. *SSM – Qualitative Research in Health*, 8, 100616. https://doi.org/10.1016/j.ssmqr.2025.100616

Törrönen, J., Månsson, J., Samuelsson, E., Roumeliotis, F., Kraus, L., & Room, R. (2025). Following the changes in young people's drinking practices before and during the pandemic with a qualitative longitudinal interview material. *Journal of Youth Studies*, 28(3), 566–584. https://doi.org/10.1080/13676261.2023.2283508

Stockholms universitet

Törrönen, J., Winerdal, U., & Gunnarsson, M. (2025). Using drugs to enhance capacities for action in everyday life practices: Analysing addiction stories' descriptions of the escalation of substance use as counter-narratives. *Social Science and Medicine*, 380, 118245–118245. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2025.118245

Törrönen, J., Winerdal, U., Gunnarsson, M., & Samuelsson, E. (2025). Parenting and heavy substance use: From neutralization theory to actor-network theory to avoid stigmatizing participants. *International Journal of Drug Policy*, 145, 104983. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2025.104983

Triolo, F., Grande, G., Ekström, I., Laukka, E. J., Fors, S., Marseglia, A., & Dekhtyar, S. (2025). Cognitive reserve types and depressive symptoms development in late-life: A population-based cohort study. *Cortex*, 185, 74–83. https://doi.org/10.1016/j.cortex.2025.02.001

Trolldal, B., Sundin, E., Landberg, J., & Ramstedt, M. (2025). Changes in self-reported alcohol consumption in relation to financial and mental health problems: Experiences from the COVID-19 pandemic in Sweden. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 42(3), 243–256. https://doi.org/10.1177/14550725251328161

Van Der Velde, L., Shabaan, A. N., Månsson, A., Wennberg, P., Allebeck, P., Karlsson, T. G., … Vasankari, T. J. (2025). Alcohol-attributed disease burden and formal alcohol policies in the Nordic countries (1990-2019) : an analysis using the Global Burden of Disease Study 2019. *European Journal of Public Health*, 35(1), 52–59. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckae195

Wall, H., Wennberg, P., Binde, P., & Molander, O. (2025). Systematic Assessment of Gambling Type Involvement: Reliability and Validity of the Gambling Disorder Identification Test (GDIT). *Journal of Gambling Studies*, 41(1), 219–232. https://doi.org/10.1007/s10899-024-10345-z

Willoughby, B., Room, R., Jiang, H., Kuntsche, S., Anderson-Luxford, D., & Laslett, A.-M. (2025). The extent and diversity of harm from the drinking of unknown others in Australia: An analysis of data from during the COVID-19 pandemic. *Drug and Alcohol Review*, 44(1), 48–59. https://doi.org/10.1111/dar.13951

Zong, X., Li, Y., Liu, C., & Aguirre, E. (2025). Predicting children's emotional and behavioral difficulties at age five using pregnancy and newborn risk factors : Evidence from the UK Household Longitudinal Study. *Journal of Affective Disorders*, 385, 119336. https://doi.org/10.1016/j.jad.2025.04.167

Östh, J., Lundin, A., Wennberg, P., Andréasson, S., & Danielsson, A. K. (2025). The effects of smartphone alcohol interventions on symptoms of depression, anxiety and health-related quality of life among alcohol-dependent adults: Secondary outcomes of a randomised controlled trial. *Journal of Affective Disorders.* Epub ahead of print. https://doi.org/10.1016/j.jad.2025.121025

Östh, J., Lundin, A., Wennberg, P., Andréasson, S., & Danielsson, A.-K. (2025). The effectiveness of a drink-counting and a breathalyser-coupled smartphone application for reduced heavy drinking among alcohol-dependent adults in Sweden: A randomised controlled trial. *Addiction*, 120(5), 905–918. https://doi.org/10.1111/add.16769

Östh, J., Lundin, A., Wennberg, P., Andréasson, S., & Danielsson, A.-K. (2025). Clinicians' perspectives on integrating smartphone application data into routine alcohol dependency treatment: factors influencing implementation. Addiction Science & Clinical Practice, 20, 66. https://doi.org/10.1186/s13722-025-00597-4

Östh, J., Lundin, A., Wennberg, P., Andréasson, S., & Danielsson, A.-K. (2025). Evaluating a drink-counting and a breathalyzer-coupled app for monitoring alcohol use: A comparison with timeline followback and peth biomarker. *Addictive Behaviors Reports*, 22, 100643. https://doi.org/10.1016/j.abrep.2025.100643